

Kapsukas

Jogailos vieton—Kapsukas.
70 metų nuo jo gimimo.
Kai būsime Vilniuje.
Pas mus ir kitur.
Vėluoja.
Rašo R. MIZARA

Darbo Žmonių
Dienraštis
Kaina \$7.00 Metams
Užsienio \$9.00
Queens Apakity \$8.00
KOPIJA 5c
PRICE 5c

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY
The Only Lithuanian Daily
In the Eastern States,
110-12 Atlantic Ave.,
Richmond Hill 19, N. Y.
Tel. Virginia 9-1827-1828

No. 95

Richmond Hill 19, N. Y., Šeštad., Gegužės-May 20, 1950

Metai XL

Dienraščio XXXII.

"Tiesoje" skaitau, jog "Vilniaus miesto Darbo žmonių" deputatų tarybos vykdomasis komitetas nutarė Jogailos gatvę pavadinti V. Kapsuko gatve."

Tai padaryta ryšium su "Vincio Mickevičiaus-Kapsuko" 70-tosiomis gimimo metinėmis.

Grąžų darbą atliko Vilniaus miesto taryba!

Jogaila, nors lietuvių kilmės, buvo nuėjęs Lenkijos ponams tarnauti; dėl to lenkiški ponai ir buvo pavadinę jo vardu Vilniaus gatvę.

V. Kapsukas — ištikimas lietuvių tautos, darbo žmonių draugas ir uolus jų reikalų gynėjas.

Su Vilniaus atletuvinimu, atsiliekuoja ir jo gatvių vardai: Gedimino, Basanavičiaus, Giedrio, Požėlos, Petro Cvirkos, Salomėjos Nėries, V. Kapsuko, Liudo Geros, ir tt.

Šiemet Lietuvoje buvo ryškiai atžymėtas V. Kapsuko gimtadienis.

Jei jis būtų gyvenęs, šiandien jis būtų 70 metų amžiaus.

Prieš artį 45 metus V. Kapsukas buvo tame pačiame Vilniuje areštuotas ir įkalinamas. Jį įskundė — išdavė Aleksa, smetoniškais laikais buvęs žemės ūkio ministras.

Tuomet Kapsukas buvo pasiųstas į gilumą Rusijos, į caristinį kalėjimą. Ten gavo džiova ir toji be laiko nuvarė jį į kapus.

Tačiau ir sirguliudamas, jis pasiaukojusiai dirbo Lietuvos liaudies reikalams.

1919 metais Kapsukas tame pačiame Vilniuje ėjo pareigas tuomet įsikūrusios Lietuvos vyriausybės pirmininko.

Vėliau, gyvendamas Maskvoje, jis nesiliovė sielojėsi Lietuvos darbo žmonių reikais.

Jis buvo pasibyrėjęs atlikti daug plunksnos darbų.

Jei sveikata leis, — kadaise sakė jis man, rodydamas savo projektus, — turėsiu baigti antrąją dalį savo knygos apie pirmąją proletarinę revoliuciją Lietuvoje, paskui, va, jei sveikata leis...

Bet sveikata neleidė; jis neužilgo sunkiai susirgo ir mirė.

Kapsukas — geras pažįstamas daugeliui Amerikos lietuvių darbininkų.

Kada nors, kai tūli mūsų nuvyksime į Vilnių, būtinai pavaikšiosime Kapsuko gatvę.

Ir tasai vardas mums gyvai primins Vincą Kapsuką, ne tik kaip veikėją ir draugą, o ir tą epochą — vieną svarbiausių epochų lietuvių tautos istorijoje — kurioje Kapsukas gyveno ir dirbo.

Pas mus, Niujorke, šiemet pavasaris labai vėlyvas; medžiai tik ką baigę sprogti. Šalta, dažnai lija, o vandens dar vis mažai turime.

Lietuvoje šiemet pavasaris buvo ankstyvas; kolūkiečiai pradėjo anksti laukus arti ir sėti.

Į Lietuvą be pertraukos vėžamos žemai apdirbti mašinos: traktoriai, plūgai, sėjamosios ir kt.

Pas mus stokuoja vandens, o Winnipego miestas, Kanadoje, skęsta — 20-tas viso miesto nuosimtis mirksta vandenyje!

Winnipege gyvena nemažai lietuvių darbininkų. Pažan-

Buvęs gubernatorius Lehman bijo krizės

CLEVELAND, Ohio. — Amalgameitų Rūb siuvių Unijos suvažiavime kalbėjo buvęs New Yorko valstijos gubernatorius Herbertas Lehman, reikšdamas baime, kad taip augs bedarbių skaičius.

Lehmanas pripažino, kad jeigu valdžia nustotų eikvojus bilionus dolerių kariniams pasiruošimams, tai Jungtinės Valstijos panirtų į gilią krizę.

3,678,000 japonų jaunuolių susijungė kovai už taiką ir demokratines laisvę

TOKIO. — Neseniai čia įvyko didžiulis Japonų Tėvynės Fronto Jaunuolių suvažiavimas dėl taikos, laisvės ir nepriklausomybės.

Dalyvavo 1,000 delegatų, atstovaudami 670 jaunimo organizacijų, kurios turi viso 3 milijonus, 678 tūkstančius narių.

Suvažiavimas suvyko jaunuoliai ir jaunuolės — darbininkai, studentai, komunistai, socialistai, krikščionys ir buddistai.

Suvažiavimas priėmė rezoliuciją, kuri pareiškė:

"Mes esame pasiryžę sujungti savo jėgas kovai prieš naują karą ir už demokratines laisves."

Kongresmanų komitetas silpnina rendų kontrolę

WASHINGTON. — Prezidentas Trumanas siūlė pratęsti valdinę rendų kontrolę dar vieniems metams. Dabartinis kontrolės įstatymas išsibaigia birželio 30 d. š. m. Bet trumaniški kongresmanai nusileido; kad bankinis kongresmanų komitetas apšlubino tą pasiūlymą ir nutarė, kad kontrolė būtų palaikoma tik iki šių metų pabaigos tuose miestuose, kurie nenuspręs tęsti rendų kontrolę iki 1951 m. birželio 30 d.

BĖGANTIEJI ČIANGO "DIDVYRIAI"

FORMOZA. — Čiang Kai-šeko valdžia Formozos saloj suruošė parodą, kuris sveikino pabėgusią iš Čušan salų kinų tautininkų kariuomenę, kaip "didvyrius". Čušan salas užėmė Kinijos Liaudies Armija.

gieji lietuviai turi savo klubą, salę.

Galimas daiktas, jog ir mūsų tautiečiai ten buvo žiauriai paliesti ligi šiol nematyto tame mieste potvynio.

Skaitytojai bėdavoja, kad nereguliariai gauna mūsų dienraštį.

Mes taipgi negauname laikraščių reguliariai: štai, Chicago lietuviški laikraščiai šią savaitę taip suvėlavo, kad jų pirmadienio laidą tegavome tik ketvirtadienį. Blogai!

Amerika išleis daugiau kaip bilioną dol. Atlanto paktau ginkluot per metus

Karinių Atlanto planų vadai prieš Sovietus bus amerikonas

Jungt. Valstijos duos atom-bombas, anglai—rakietinius lėktuvus, o Francija turės duot daugiausia kareivius

Londone. Savo pirmininku taryba išsirinko amerikoną, kurį paskirs prezidentas Trumanas.

Atlantinių ministrų suėjai pirmininkavo Dean Acheson, Amerikos valstybės sekretorius. Jis ketvirtadienį perskaitė ir bendrąjį ministrų pareiškimą, kuris, tarp kitko, sako:

"Jie (užsieniniai ministrai) nusprendė, jog bus galima laisvė nuo bet kokio tiesioginio ar netiesioginio užpuolimo ar subversijos, (diversijos) pavojaus.

"Taigi atlantinių šalių taryba nutarė sujungti jų visu pastangas ir sudaryti apsigynimo sistemą, aprū-

pinant naujovėmis ginklais, kad galėtų atremti bet koki užsieninį grasinimą bile vienai iš jų."

Pareiškimas vengia žodžio "karas" ir kalba tik apie "apsigynimą." Pasakojia, kad Atlanto paktas pateidauja taikos, ir smerkia "tūlas kitas šalis (Sovietų Sąjunga ir naujasias demokratijas), kad jos nenori bendradarbiauti, kaip lygūs su lygiais."

Atlantinių ministrų pareiškimas tęsia: "Tapo pagamintas apsigynimo planas ir apskaičiuota, kiek reikės (karinių) jėgų išvystyti."

Privalo būti sudaryta ir

Londono. Savo pirmininku taryba išsirinko amerikoną, kurį paskirs prezidentas Trumanas.

Atlantinių ministrų suėjai pirmininkavo Dean Acheson, Amerikos valstybės sekretorius. Jis ketvirtadienį perskaitė ir bendrąjį ministrų pareiškimą, kuris, tarp kitko, sako:

"Jie (užsieniniai ministrai) nusprendė, jog bus galima laisvė nuo bet kokio tiesioginio ar netiesioginio užpuolimo ar subversijos, (diversijos) pavojaus.

"Taigi atlantinių šalių taryba nutarė sujungti jų visu pastangas ir sudaryti apsigynimo sistemą, aprū-

SUGRĮŽĘ IŠ NELAISVĖS AMERIKONAI LAKŪNAI GRAŽIAI ATSILIEPIA APIE KINIJO KOMUNISTUS

HONOLULU. — Sugrįžę du Jungtinių Valstijų lakūnai, sąžentas Elmer W. Bender ir vyresnysis elektrininkas William C. Smith, kurie apie 19 mėnesių išbuvo nelaisvėje pas Kinijos liaudininkus — komunistus.

Abudu pareiškė, jog kinų liaudininkai gražiai su jais elgėsi, kaip su draugais.

Per tris dienas nuo Benderio ir Smitho atvykimo į Honolulu, amerikiniai oficialiai neprileido jokių ko-

respondentų prie jų, nes šie buvusieji belaisviai gerai kalba apie Kinijos komunistus.

Kuomet, pagaliaus, leista korespondentams pasikalbėti su Benderiu ir Smithu, vis tiek juos akyiai tėjimo karinio Amerikos laivyno oficialiai.

Jiedu gi, atsiliepdami į korespondentų klausimus, sakė:

— Mes buvome paimti nelaisvėn, kuomet mūsų lėktuvas 1948 m. spalįje nukrito į komunistų užim-

tą vietą Tsingtao srityje (kur ėjo karas tarp komunistų ir Čiang Kai-šeko tautininkų).

Kinų komunistai visai nevertė mus jokia "išpažint" atlikti ar bet kokius "sekretus" pasakyti. Jie gerai su mumis elgėsi ir nenaudojo jokios prievartos.

Kinijoje mes nematėme jokių sovietinių ginklų nei Sovietų kareivių. Visi ginklai, kuriuos matėme, buvo amerikiniai, komunistų atimti iš čiangininkų.

Kinų komunistų kareiviai ir civiliniai žmonės lai-

viksliai suderinti bendra, tarptautinė "apsigynimo jėga;" ir patartina, kad kiekvienas šio pakto kraštas pilnai prisidėtų prie tos jėgos, kiek tik išgali, kaip sako tų ministrų nutarimas.

Vakarinė Europa turės duot armijas

Vakary Europa, pirmaujant Francijai, turės sudaryti 30 divizijų armijos (apie 450,000 vyrų) karui ant žemės.

Jungtinės Valstijos duos toli laktančius bombanešius ir atomines bombas, kad prieš šalyje sunaikintų naudingus jo karui centrus bei įrengimus. Jungtinės Valstijos taip pat prisidės su didžiaisiais savo karo laivais ir lėktuvnešiais, tai yra, gabenančiais lėktuvus laivais.

Anglija pristatys greituju rakietinių lėktuvų ir lengvųjų bombanešių, kurie gins atlantinę armiją ir puls prieš kariuomenę. Anglija taip pat duos vidutinių ir mažesnių karo laivų kovai jūrose.

Belgija, Holandija ir kitai Atlanto kraštai suteiks karinei talkai tokių specialiųjų jėgų, kurių jie ypač turi.

Nuolatinė Atlanto kraštų taryba, be to, nurodinės jiems, kaip tvarkyti savo ūkį — pramonę "dėl savo žmonių gerovės."

Vietnamiečiai apgulė daug francūzų pozicijų

PEKING. — Žinių agentūra NCNA praneša, jog demokratinės Vietnamo respublikos kareiviai ir partizanai šiemet visiškai apgulė francūzų kariuomenę tūkstančiuose kaimų ir miestelių vidurinėje to krašto dalyje. Vietnamiečiai taipgi atėmė iš francūzų plačią Loakay Hagiang apygardą.

Ivyko smarkios demonstracijos prieš Francijos ir Amerikos imperialistus Saigone, Cholone ir kituose, dar francūzų valdomuose miestuose.

PERONO MEDALIS EISENHOWERIUI BUENOS AIRES. — Argentinos prezidentas — diktatorius Juan Peron pasikvėrė amerikiniam generolui Eisenhoweriui San Martino Ordeną, aukščiausią Argentinoje garbės ženklą.

ko Staliną labai dideliu žmogum... lyg kokių tėvų ir mokytojų. O su Sovietais jie jaučiasi kaip broliai su broliais. Jie įsitikinę, jog Kinija yra nepriklausoma nuo Sovietų, bet jų sąjungininkė.

Komunistų srityje mes matėme žmonių, kurie neturėjo gana maisto, bet vis tiek jie daug geriau mito, negu tautininkų pusėje likę žmonės.

Visi kareiviai ir šiaip žmonės, kuriuos tik mes suėjome, baisiai nekenčia Čiang Kai-šeko.

Prez. Trumanas užgiria francūzų-nacių trustą

WASHINGTON. — Pasikalbėjime su laikraščių reporteriais prezidentas Trumanas užgyrė Francijos ir vakarų Vokietijos valdžių planą sujungti pleiono-geležies ir anglies pramonės.

Tai būtų didžiulis tarptautinis nacių ir francūzų trustas. Bet Trumanas tautai sveikino kaip išmintingą politiką.

Anglai-amerikonai versią žydus ir arabus taikytis—bijo komunizmo plitimo

LONDON. — Pranešama, kad Jungtinės Valstijos ir Anglija daro spaudimą Izraeliui ir arabams kraštams, kad greitai susitaikytų.

Anglai - amerikoni sukuria, jog kivičiai tarp arabių kraštų ir Izraelio padeda komunistiniam judėjimui augti Viduriniuose Rytuose. Iš to gali kilti pavojus tenaiteinei amerikonių ir anglų žibalo pramonei.

Jungtinės Valstijos ir Anglija laiko tuos kraštus svarbiomis karinėmis savo pozicijomis prieš Sovietų Sąjungą. Todėl ir pagedauja ramybės tarp žydų ir arabų, kaip praneša amerikiniai korespondentai.

Tuo tarpu tebeverda kerštai - apmaudai tarp žydų ir arabų. Arabiškoje Palestinos dalyje mirga iškabos: "Uždrausta žydams įeiti." "Žydai nepageidaujami."

Anglija neleidžia jankiam kvost įkalintą atomistą

LONDON. — Amerika reikalauja leisti jos FBI agentams kvosti įkalintą atominį anglų mokslininką Klausą Fuchą. Dešinieji Anglijos seimo nariai kritikavo darbiečių valdžią, kad ji neprileidžia FBI seklių prie Fuchso.

Vidaus reikalų ministras Eden'as atsakė kritikams, kad jeigu pats Fuchsas sutiks, tik tuomet FBI galės jį kvosti.

Fuchs įkalintas, girdi, už "atominių Anglijos sekretų išdavinęją Sovietams."

Yra žmonių, kurie sako, jog Fuchso nuteisimas yra tik propaganda prieš Sovietus.

Anglai budeluoja negrus demonstrantus Afrikoje

KENYA. — Anglų policija didelėmis buožėmis daužė demonstruojančius negrus žibalo darbininkus Nairobi srityje, afrikinėje Anglijos kolonijoje Kenyjoje. Darbininkai demonstravo dėl to, kad angliai areštavo komunistą Makaną Singhą, žibalinį darbininkų unijos vadą.

ORAS. — Giedra, šilčiau

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.

Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays, and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
TEL. VIRGINIA 9-1827-1828

President, GEORGE WARE; Secy-Treasurer, WILLIAM CHAPLES
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year \$7.00 Canada and Brazil, per year \$8.00
United States, per 6 months \$3.75 Canada and Brazil, 6 months \$4.00
Queens Co., per year \$8.00 Foreign countries, per year \$9.00
Queens Co., per six mos. \$4.00 Foreign countries, 6 months \$4.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.,
under the Act of March 3, 1879.

"I am an American" diena

Rytoj, gegužės 21 diena, mūsų krašte bus atžymėta, kaip "I am an American" diena, — "Esu amerikietis" diena.

Visoje miestų eilėje bus ruošiamos pramogos, koncertai, mitingai, o juose kalbėtojai sakys patrijotines kalbas.

Si diena skiriama tam, kad sutvirtinti žmones patrijotizme.

Žinoma, yra svarbu, kad žmonės mylėtų savo kraštą, kuriame jie gyvena, kad jie būtų padorūs, geri patrijotai.

Galima drąsiai sakyti, jog visokiuose pobūviuose bei sambūriuose atsirast kalbėtojų, kurie šią dieną išnaudos ne tvirtinimui patrijotizmo, bet puoselėjimui šovinizmo, rasizmo, — diegimui neapykantos prieš kitą galvojančius žmones, prieš kitokios spalvos žmones, prieš kitokios tikybos žmones.

"I am an American" dieną kiekvienas pilietis, kiekvienas mūsų krašto gyventojas turėtų gerai pagaltoti, ar viskas pas mus tvarkoj, ar mes vykdomė gyvenimui žmoniškumo ir padarumo idėją?

Ką gi mes iš tikrųjų matome mūsų šalyje šiandien?

Mes matome bėkiantį fašizmą: mes matome besiplečiantį rasizmą, baltųjų šovinizmą, anti-semitizmą. Argi tai suderinama su tais idealais, kuriuos skelbė patys rinktiniausi amerikiečiai?

Žinoma, ne!

Po visą kraštą paplitęs raudonbaubizmas; siautėja baisi raganų gaudymo isterija. Kiekvienas pažangesnis žmogus, bandoma apšmeižti, išniekinti, pažeminti, persekioti.

Mes matome areštus, kalinimus tų žmonių, kurie kitaip galvoja, negu dauguma Amerikos piliečių, — juk tai yra žiauriausias paneigimas amerikietiško idealo, kokių skelbė tokie vyrai, kaip Abraomas Lincolnas, Franklin D. Rooseveltas ir kiti!

Marksinė teorija Amerikoje buvo laisvai skelbiama per šimtą metų, o šiandien ji jau daroma nelegalė, šiandien marksistai jau talpinami kalėjimuose, — vienas žymiausių marksistų, Eugene Dennis, jau yra kalėjime, o kiti dešimt laukia to paties.

Ir mums skelbia, jog tai esanti tik pradžia. Jei pavys šiuos marksistus sukišti kalėjimui penkeriems metams, tuomet seks kiti.

Atsiminkime, jie nusmerkti kalėjimui ne dėl kokių nors nusikaltimo, o tik dėl savo galvojimo, dėl marksistinės minties.

Arba paimekime sveturgimių veikėjų persekiojimą. Štai, šiuo metu yra virš 150 asmenų, ruošiamų deportavimui tik dėl to, kad jie gal būtų galvoja kitaip, negu dauguma amerikiečių.

Iš kitų sveturgimių mojamasi atimti pilietybę kaip tik dėl tos pačios kaltės!

97 žymūs amerikiečiai dvasiškai, — kunigai ir rabinai — išleido pareiškimą, saukiantį padaryti sveturgimių nepiliečių persekiojimams galą. Pareiškimą išleido Amerikinio Komiteto Sveturgimiams Ginti vardu.

Šiame pareiškime žymieji dvasiškai ragina visus mūsų krašto žmones giliai pagaltoti šią "I am an American" dieną ir tarti savo galingą žodį prieš tai, kas daroma su sveturgimiais.

"Persekiojimas sveturgimių dėl jų idėjų stato pavojun amerikinių laisvų palikimą (heritage)," sako atsišaukimas.

Tai tiesa! Taip, švęsdami, minėdami šią šventę, visi padorūs amerikiečiai privalo gerai pagaltoti ir pagaltovus, šalinant tuos pavojingus reiškinis, kurie šiandien tampa mūsų krašte kasdienišku.

Jei taip darysime, tai "I am an American" diena, iš tikrųjų, suvaidins gražų vaidmenį ir turės didžiulės reikšmės visam mūsų gyvenimui.

Streikas pralaimėtas

Neilgai tęsėsis Brotherhood of Locomotive Firemen and Enginemen unijos narių (iš viso 18 tūkstančių) streikas pasibaigė.

Tasai streikas telietė tik keturias geležinkelio kompanijas. Streiko vyriausias tikslas buvo: neleisti samdytojams pašalinti pečkurius iš tų lokomotyvų, kurie yra prijungiami prie kitų dieselinių lokomotyvų.

Neilgai tęsėsis streikas suparalyžiavo dalį šalies transportacijos. Bet streikas greit baigėsi, — baigėsi tuo, kad patysi vyriausias unijos reikalavimas buvo atšauktas. O dėl smulkesnių reikalavimų bus tartasi "ramiu būdu."

Vadinasi, streikas neoficialiai tapo pralaimėtas. Dėl to yra kaltinamas David Robertson, Brotherhood (Brolijos) prezidentas. Jis, sakoma, greit nusileido samdytojams, nes bijojosi, kad neprasidėtų platesnis streikas geležinkelio pramonėje.

Kadaise geležinkelio pramonės darbininkai Amerikoje buvo geriausiai apmokami ir turėjo palyginti, kur kas lengvesnės darbo sąlygas nei kitų pramonės darbininkai.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

APGAILESTAUJA, KAD AMERIKOS POLITIKA PAKENKĖ TAIKOS REIKALUI

Žurnalas "The Nation" labai nusiminusiai rašo apie susidėjusias tokias sąlygas, kad dar sykį Ameriką gali būti svieto pažūrėta, kaip į taikos reikalo trukdytoją. Žurnalas rašo:

"Labai gaila iš bet kurio taškaregio, kad Londone susirinkimas ponų Bevino, Achesono ir Schumano papuolė kaip tik tuo pačiu laiku, kada generalinis sekretorius Trygve Lie išvyko į Maskvą. Lie misija yra taika: nors jis savo dėsni nukreipė į atstatymą Jungtinių Tautų kaip veikiančio kūno, jo platesnis tikslas yra sutaukymas — pirmutinis žingsnis link užbaigimo šaltojo karo. Pono Achesono labai atviras tikslas yra subendrinti ir pagreitinti šaltojo karo pastangas. Jis turi, jei gali, išlyginti labai rimtus trijų didžiųjų vakarinių tautinių politikų prieštarašius ir įtikinti Atlanto Pakto tautas, kad jos pasiimtų didžiąją savo apsiginklavimo našą ant savo pečių. Labai aišku, jog tai refleksia lošti tarpe Rytų ir Vakarų santykių įtempimų, mažinti greito susitarimo progas ir susikonsoliduoti pasirodymui dėl atviro susikirtimo. O kad tas vargiai pagelbės ponui Lie įtikinti Maskvą, jog galima susitarti, tai aišku.

"Iš kitos pusės, Amerikos pabrėžimas karo ir apsiginklavimo turės sukelti nesusipratimą Europos valdovose, kurie turi jausti ir matyti augantį liaudies reikalavimą tokios politikos, kuri vestų prie išvengimo susikirtimo, vietoje mobilizuotis pasitikimui susikirtimo. Netenka abejoti, jog Vakarinė Europa bijo Rusijos, bet ji dar labiau bijo šio karo, nes karas nieko daugiau nežada, apart su naikinimo... Desperatiškos Europos žmonių viltys lydes poną Lie į Maskvą, o jų baimės apsupa poną Achesoną ir jo kolegas Londone."

Minėtos artelės skardos dirbinių dirbtuvė žmonės vadina tikruoju vardu — Freizingerio dirbtuvė. Freizingeris tipingas "verslininkas," skaitomas, kad pats dirba kooperacijoje, nors tikrumoje verčiasi savo biu. Tulas Polianskis čia pat atidarė prekių sandėlį, ku-

tinkami arba nusidėvėję valdininkai išmetami laukan, o nauji, gevesni į jų vietas padedami. Juk jau jeigu ką tai įrodo, tai ta, kad ten yra demokratija, kad valdininkus kontroliuoja žmonės, o ne valdininkai žmones. Gi keleiviniai peckeliai prieina kaip tik priešingos išvados. Tik todėl, kad keletas valdininkų išmesta laukan, jie gvolto šaukia, kad ten nėra jokios demokratijos, kad visi žmonės yra pavergti.

Bet dabar pereikime prie Lietuvos. Ten jau Keleivis pliekia iš kitos pusės. Tarkim, pasiūkia net "Pravda." Girdi, Kaune atsirado spekuliantų, sukčių. Žiūrėkite, štai ką rašo "Pravda":

Kauno gatvėse eina gyva pramoninėmis prekėmis prekyba. Apsukrus pirkliai sulo praeviams mezginius, kojines, šokoladą, kvepalus, poporus, indus. Parduodamos prekės pažymėtos pramonės įmonių ir pramoninių kooperatyvų ženklais. Šias prekes pardavinėjantieji žmonės neturi jokio ryšio su pramonės įmonėmis, su sovietine prekyba ir su kooperacija. Tai paprasti "verslininkai," privatininkai.

Minėtos artelės skardos dirbinių dirbtuvė žmonės vadina tikruoju vardu — Freizingerio dirbtuvė. Freizingeris tipingas "verslininkas," skaitomas, kad pats dirba kooperacijoje, nors tikrumoje verčiasi savo biu. Tulas Polianskis čia pat atidarė prekių sandėlį, ku-

Siomis dienomis į rankas pateko du žurnalai, abudu leidžiami Amerikoje. Vienas vadinasi "Fortune," kitas — "Soviet Russia Today." Mano akis sužavėjo du dideli išradimai — vienas cionai, Amerikoje, kitas tenai — Tarybų Sąjungoje. Skaičiau apie tuos išradimus ir galvojau: matote, koks didelis skirtumas tarpe socializmo ir kapitalizmo.

Žurnale "Fortune" randu straipsnį ir paveikslą. Paveikslas parodo milžinišką anglis kasti mašiną. Ją pagamino Pittsburgh Sunnyskill Coal kompanija. Ji kašuoja daug pinigų. I dieną ji gali iškasti šimtą tonų anglies. Ji atlieka darbą už dvidešimt mainierių. Jai aptarnauti užtenka keturių darbininkų. Nebe-reikės skylių gręžti, angli sprogdinti ir paskui lopetomis pilti į vagonus. Ta viena mašina atlieka visus tuos darbus.

Straipsnyje sakoma, kad masinis tų mašinų gaminimas prasidės tik už aštuonių mėnesių. Jos bus paleistos darban. Straipsnio autorius sako, kad kitos anglies kompanijos taip pat gamins naujus automatiškus "darbininkus."

Tik viena baimis mintis iškyla: Kaip šia ir kitas mašinas pasitiks mainieriai? Ką darys tie mainieriai, kuriuos naujoji mašina išmes iš darbo? O tūkstančiai ir tūkstančiai mainierių bus išmesti iš darbo.

Bet šiandien, dėka geležinkelio darbininkų vadovų nuolaidoms, jų sąlygos vis sunkėja; tūkstančiai darbininkų paleidžiami iš darbo; algos, palyginti su kitų pramoninių darbininkų algomis, yra mažos.

Ar ne per daug drąsus tvirtinimas?

Marijonų Draugas griežtai teigia, kad visi naujieji imigrantai yra ir amžinai pasiliks pažangos ir pažangiečių priešai. Draugas rašo: "Tiesa, jei ne visi dipukai draugą Bimbą kiaušiniams 'pavaišino,' tai iš to, kas nėra su savo protu susipykęs, negalėtų daryti išvados, kad likusieji jau pučia į Laisvės dūdą. Galima kartais ir nepritarti kiaušiniams apsimetymo metodui, tačiau tuo dar nereiškia, kad 'gerieji' dipukai pasidare raudonskūriai" (D., geg. 8 d.).

Niekas, žinoma, nė neteigia, kad visi dipukai, kurie neina prie pažangiečių salų staugti, jų susirinkimus smurtu ardyti, kalbėtojus lazdomis ir kumščiais mušti, jų publiką kiaušiniams mėtyti, jau yra mūsų idėjų žmonės. Tik Draugas gali taip sakyti ir juos "raudonskūriais" vadinti. Pažangioji spauda tokio dalyko nėra niekur pasakius.

Bet štai ką mes teigiame: Tik labai maža dalis dipukų klauso fašistinių kriminalistų komandos ir užsindinėja smurtu prieš pažangiečius. Tai yra faktas.

Antra, mums atrodo, kad mūsų klerikalai nė patys netiki tuo, kad jie visus dipukus, taip sakant, turi sa-vo kišenėje ir amžinai juos už nosies vedžios, juos apgaulinė ir juos išnaudos savo bjauriems tikslams. Jeigu Draugas, Darbininkas, Amerika ir visi kiti tos srovės laikraščiai būtų tikri, kad visi dipukai visuomet šoks pagal jų muziką, jų klausys ir jų norus pildys, tai kokiems galams jie taip desperatiškai stengtųsi dipukams įkalbėti, kad jie neitų į pažangiečių susirin-

Juk tai gerai, ar ne? Juk taip ir reikia. Bet kitaip posmuoja Keleivis. Tik todėl, kad keliamos aikštėn blogybės ir reikalavama jas pašalinti, Keleivis prakiekia visą socialistinę santvarką. Ir paregėsite, kai išgirsime, kad tie spekuliantai tapo nubauti, tas pats Keleivis dar labiau keikls Lietuvą, kam ji "persiekioja nekaltus žmones." Rėks dar daugiau, negu reikią dėl to, kad Estijoje netikė arba sugėdė elementai tapo pašalinti iš aukštų valdyskų pareigų.

Neįtiksi tu menševikams: eisi, gausi nuo jų mušti, neisi, taip pat gausi mušti. Jie neturi rimtų argumentų. Jie nebesupranta, kad jie patys sau prieštarauja. Jie mulkina savo skaitytojus.

Issigandę mainieriai, issigandę pelnagrobiški kapitalistai. Dėl bandymo įvesti automatiškus mainierius, vieton gyvų mainierių, gali kilti dar negirdėtas istorinis susikirtimas. O kas bus, jeigu mainieriai paskelbs mašinai streiką?

Tas, tiesa, kad toks streikas reikėtų streiką prieš progresą. Bet mainieriai turės ginti savo darbus, savo duoną, savo gyvybę! Naujas išradimas prie kapitalizmo reiskia ne džiaugsmą ir laimę, bet nusiminimą ir baimę.

Žurnale "Soviet Russia Today" mačiau kitą nuotrauką. Joje parodomas milžiniškas, naujas traktorius. Traktorius velka penkis noragais plūgą. Kas stebėtina, kad tą traktorių varo elektrinė jėga! Straipsnio autorius sako: Stebėtina progresas. Visi džiaugiasi. Niekas nesiskundžia arba neturi reikalo skūstis, kad šis stebėtinasis išradimas ką nors išmes iš darbo, nes visi darbo turi užtenkamai. Visi džiaugiasi, kad tai reiskia didžiulį progresą socialistinėse šalies žemės ūkyje. Elektros jėga labai pigi. Ją gali pasigaminti daugybė kolektyvų. Upės ir upeliai yra neišsemiamas elektros jėgos šaltinis!

Tuoju prasidės šio traktoriaus masinė gamyba. Kuris tik kolūkis pasistatys elektros jėgainę, gaus elektrą varomų traktorių. Aišku, kad šitie elektriniai traktoriai pasieks ir Lietuvos kolūkius.

Du išradimai, du pavyzdžiai. Salietis.

2 pusl.—Laisvė (Liberty, Lith. Daily)—Šeštad., Geg. 20, 1950

Ar ne per daug drąsus tvirtinimas?

Marijonų Draugas griežtai teigia, kad visi naujieji imigrantai yra ir amžinai pasiliks pažangos ir pažangiečių priešai. Draugas rašo: "Tiesa, jei ne visi dipukai draugą Bimbą kiaušiniams 'pavaišino,' tai iš to, kas nėra su savo protu susipykęs, negalėtų daryti išvados, kad likusieji jau pučia į Laisvės dūdą. Galima kartais ir nepritarti kiaušiniams apsimetymo metodui, tačiau tuo dar nereiškia, kad 'gerieji' dipukai pasidare raudonskūriai" (D., geg. 8 d.).

Niekas, žinoma, nė neteigia, kad visi dipukai, kurie neina prie pažangiečių salų staugti, jų susirinkimus smurtu ardyti, kalbėtojus lazdomis ir kumščiais mušti, jų publiką kiaušiniams mėtyti, jau yra mūsų idėjų žmonės. Tik Draugas gali taip sakyti ir juos "raudonskūriais" vadinti. Pažangioji spauda tokio dalyko nėra niekur pasakius.

Bet štai ką mes teigiame: Tik labai maža dalis dipukų klauso fašistinių kriminalistų komandos ir užsindinėja smurtu prieš pažangiečius. Tai yra faktas.

Antra, mums atrodo, kad mūsų klerikalai nė patys netiki tuo, kad jie visus dipukus, taip sakant, turi sa-vo kišenėje ir amžinai juos už nosies vedžios, juos apgaulinė ir juos išnaudos savo bjauriems tikslams. Jeigu Draugas, Darbininkas, Amerika ir visi kiti tos srovės laikraščiai būtų tikri, kad visi dipukai visuomet šoks pagal jų muziką, jų klausys ir jų norus pildys, tai kokiems galams jie taip desperatiškai stengtųsi dipukams įkalbėti, kad jie neitų į pažangiečių susirin-

Juk tai gerai, ar ne? Juk taip ir reikia. Bet kitaip posmuoja Keleivis. Tik todėl, kad keliamos aikštėn blogybės ir reikalavama jas pašalinti, Keleivis prakiekia visą socialistinę santvarką. Ir paregėsite, kai išgirsime, kad tie spekuliantai tapo nubauti, tas pats Keleivis dar labiau keikls Lietuvą, kam ji "persiekioja nekaltus žmones." Rėks dar daugiau, negu reikią dėl to, kad Estijoje netikė arba sugėdė elementai tapo pašalinti iš aukštų valdyskų pareigų.

Neįtiksi tu menševikams: eisi, gausi nuo jų mušti, neisi, taip pat gausi mušti. Jie neturi rimtų argumentų. Jie nebesupranta, kad jie patys sau prieštarauja. Jie mulkina savo skaitytojus.

Issigandę mainieriai, issigandę pelnagrobiški kapitalistai. Dėl bandymo įvesti automatiškus mainierius, vieton gyvų mainierių, gali kilti dar negirdėtas istorinis susikirtimas. O kas bus, jeigu mainieriai paskelbs mašinai streiką?

Tas, tiesa, kad toks streikas reikėtų streiką prieš progresą. Bet mainieriai turės ginti savo darbus, savo duoną, savo gyvybę! Naujas išradimas prie kapitalizmo reiskia ne džiaugsmą ir laimę, bet nusiminimą ir baimę.

Žurnale "Soviet Russia Today" mačiau kitą nuotrauką. Joje parodomas milžiniškas, naujas traktorius. Traktorius velka penkis noragais plūgą. Kas stebėtina, kad tą traktorių varo elektrinė jėga! Straipsnio autorius sako: Stebėtina progresas. Visi džiaugiasi. Niekas nesiskundžia arba neturi reikalo skūstis, kad šis stebėtinasis išradimas ką nors išmes iš darbo, nes visi darbo turi užtenkamai. Visi džiaugiasi, kad tai reiskia didžiulį progresą socialistinėse šalies žemės ūkyje. Elektros jėga labai pigi. Ją gali pasigaminti daugybė kolektyvų. Upės ir upeliai yra neišsemiamas elektros jėgos šaltinis!

Tuoju prasidės šio traktoriaus masinė gamyba. Kuris tik kolūkis pasistatys elektros jėgainę, gaus elektrą varomų traktorių. Aišku, kad šitie elektriniai traktoriai pasieks ir Lietuvos kolūkius.

Du išradimai, du pavyzdžiai. Salietis.

2 pusl.—Laisvė (Liberty, Lith. Daily)—Šeštad., Geg. 20, 1950

Ar ne per daug drąsus tvirtinimas?

Marijonų Draugas griežtai teigia, kad visi naujieji imigrantai yra ir amžinai pasiliks pažangos ir pažangiečių priešai. Draugas rašo: "Tiesa, jei ne visi dipukai draugą Bimbą kiaušiniams 'pavaišino,' tai iš to, kas nėra su savo protu susipykęs, negalėtų daryti išvados, kad likusieji jau pučia į Laisvės dūdą. Galima kartais ir nepritarti kiaušiniams apsimetymo metodui, tačiau tuo dar nereiškia, kad 'gerieji' dipukai pasidare raudonskūriai" (D., geg. 8 d.).

Niekas, žinoma, nė neteigia, kad visi dipukai, kurie neina prie pažangiečių salų staugti, jų susirinkimus smurtu ardyti, kalbėtojus lazdomis ir kumščiais mušti, jų publiką kiaušiniams mėtyti, jau yra mūsų idėjų žmonės. Tik Draugas gali taip sakyti ir juos "raudonskūriais" vadinti. Pažangioji spauda tokio dalyko nėra niekur pasakius.

Bet štai ką mes teigiame: Tik labai maža dalis dipukų klauso fašistinių kriminalistų komandos ir užsindinėja smurtu prieš pažangiečius. Tai yra faktas.

Antra, mums atrodo, kad mūsų klerikalai nė patys netiki tuo, kad jie visus dipukus, taip sakant, turi sa-vo kišenėje ir amžinai juos už nosies vedžios, juos apgaulinė ir juos išnaudos savo bjauriems tikslams. Jeigu Draugas, Darbininkas, Amerika ir visi kiti tos srovės laikraščiai būtų tikri, kad visi dipukai visuomet šoks pagal jų muziką, jų klausys ir jų norus pildys, tai kokiems galams jie taip desperatiškai stengtųsi dipukams įkalbėti, kad jie neitų į pažangiečių susirin-

Juk tai gerai, ar ne? Juk taip ir reikia. Bet kitaip posmuoja Keleivis. Tik todėl, kad keliamos aikštėn blogybės ir reikalavama jas pašalinti, Keleivis prakiekia visą socialistinę santvarką. Ir paregėsite, kai išgirsime, kad tie spekuliantai tapo nubauti, tas pats Keleivis dar labiau keikls Lietuvą, kam ji "persiekioja nekaltus žmones." Rėks dar daugiau, negu reikią dėl to, kad Estijoje netikė arba sugėdė elementai tapo pašalinti iš aukštų valdyskų pareigų.

Neįtiksi tu menševikams: eisi, gausi nuo jų mušti, neisi, taip pat gausi mušti. Jie neturi rimtų argumentų. Jie nebesupranta, kad jie patys sau prieštarauja. Jie mulkina savo skaitytojus.

Issigandę mainieriai, issigandę pelnagrobiški kapitalistai. Dėl bandymo įvesti automatiškus mainierius, vieton gyvų mainierių, gali kilti dar negirdėtas istorinis susikirtimas. O kas bus, jeigu mainieriai paskelbs mašinai streiką?

Tas, tiesa, kad toks streikas reikėtų streiką prieš progresą. Bet mainieriai turės ginti savo darbus, savo duoną, savo gyvybę! Naujas išradimas prie kapitalizmo reiskia ne džiaugsmą ir laimę, bet nusiminimą ir baimę.

Žurnale "Soviet Russia Today" mačiau kitą nuotrauką. Joje parodomas milžiniškas, naujas traktorius. Traktorius velka penkis noragais plūgą. Kas stebėtina, kad tą traktorių varo elektrinė jėga! Straipsnio autorius sako: Stebėtina progresas. Visi džiaugiasi. Niekas nesiskundžia arba neturi reikalo skūstis, kad šis stebėtinasis išradimas ką nors išmes iš darbo, nes visi darbo turi užtenkamai. Visi džiaugiasi, kad tai reiskia didžiulį progresą socialistinėse šalies žemės ūkyje. Elektros jėga labai pigi. Ją gali pasigaminti daugybė kolektyvų. Upės ir upeliai yra neišsemiamas elektros jėgos šaltinis!

Tuoju prasidės šio traktoriaus masinė gamyba. Kuris tik kolūkis pasistatys elektros jėgainę, gaus elektrą varomų traktorių. Aišku, kad šitie elektriniai traktoriai pasieks ir Lietuvos kolūkius.

Du išradimai, du pavyzdžiai. Salietis.

Ar ne per daug drąsus tvirtinimas?

Marijonų Draugas griežtai teigia, kad visi naujieji imigrantai yra ir amžinai pasiliks pažangos ir pažangiečių priešai. Draugas rašo: "Tiesa, jei ne visi dipukai draugą Bimbą kiaušiniams 'pavaišino,' tai iš to, kas nėra su savo protu susipykęs, negalėtų daryti išvados, kad likusieji jau pučia į Laisvės dūdą. Galima kartais ir nepritarti kiaušiniams apsimetymo metodui, tačiau tuo dar nereiškia, kad 'gerieji' dipukai pasidare raudonskūriai" (D., geg. 8 d.).

Niekas, žinoma, nė neteigia, kad visi dipukai, kurie neina prie pažangiečių salų staugti, jų susirinkimus smurtu ardyti, kalbėtojus lazdomis ir kumščiais mušti, jų publiką kiaušiniams mėtyti, jau yra mūsų idėjų žmonės. Tik Draugas gali taip sakyti ir juos "raudonskūriais" vadinti. Pažangioji spauda tokio dalyko nėra niekur pasakius.

Bet štai ką mes teigiame: Tik labai maža dalis dipukų klauso fašistinių kriminalistų komandos ir užsindinėja smurtu prieš pažangiečius. Tai yra faktas.

Antra, mums atrodo, kad mūsų klerikalai nė patys netiki tuo, kad jie visus dipukus, taip sakant, turi sa-vo kišenėje ir amžinai juos už nosies vedžios, juos apgaulinė ir juos išnaudos savo bjauriems tikslams. Jeigu Draugas, Darbininkas, Amerika ir visi kiti tos srovės laikraščiai būtų tikri, kad visi dipukai visuomet šoks pagal jų muziką, jų klausys ir jų norus pildys, tai kokiems galams jie taip desperatiškai stengtųsi dipukams įkalbėti, kad jie neitų į pažangiečių susirin-

Juk tai gerai, ar ne? Juk taip ir reikia. Bet kitaip posmuoja Keleivis. Tik todėl, kad keliamos aikštėn blogybės ir reikalavama jas pašalinti, Keleivis prakiekia visą socialistinę santvarką. Ir paregėsite, kai išgirsime, kad tie spekuliantai tapo nubauti, tas pats Keleivis dar labiau keikls Lietuvą, kam ji "persiekioja nekaltus žmones." Rėks dar daugiau, negu reikią dėl to, kad Estijoje netikė arba sugėdė elementai tapo pašalinti iš aukštų valdyskų pareigų.

Neįtiksi tu menševikams: eisi, gausi nuo jų mušti, neisi, taip pat gausi mušti. Jie neturi rimtų argumentų. Jie nebesupranta, kad jie patys sau prieštarauja. Jie mulkina savo skaitytojus.

Issigandę mainieriai, issigandę pelnagrobiški kapitalistai. Dėl bandymo įvesti automatiškus mainierius, vieton gyvų mainierių, gali kilti dar negirdėtas istorinis susikirtimas. O kas bus, jeigu mainieriai paskelbs mašinai streiką?

Tas, tiesa, kad toks streikas reikėtų streiką prieš progresą. Bet mainieriai turės ginti savo darbus, savo duoną, savo gyvybę! Naujas išradimas prie kapitalizmo reiskia ne džiaugsmą ir laimę, bet nusiminimą ir baimę.

Žurnale "Soviet Russia Today" mačiau kitą nuotrauką. Joje parodomas milžiniškas, naujas traktorius. Traktorius velka penkis noragais plūgą. Kas stebėtina, kad tą traktorių varo elektrinė jėga! Straipsnio autorius sako: Stebėtina progresas. Visi džiaugiasi. Niekas nesiskundžia arba neturi reikalo skūstis, kad šis stebėtinasis išradimas ką nors išmes iš darbo, nes visi darbo turi užtenkamai. Visi džiaugiasi, kad tai reiskia didžiulį progresą socialistinėse šalies žemės ūkyje. Elektros jėga labai pigi. Ją gali pasigaminti daugybė kolektyvų. Upės ir upeliai yra neišsemiamas elektros jėgos šaltinis!

Tuoju prasidės šio traktoriaus masinė gamyba. Kuris tik kolūkis pasistatys elektros jėgainę, gaus elektrą varomų traktorių. Aišku, kad šitie elektriniai traktoriai pasieks ir Lietuvos kolūkius.

Du išradimai, du pavyzdžiai. Salietis.

2 pusl.—Laisvė (Liberty, Lith. Daily)—Šeštad., Geg. 20, 1950

Ar ne per daug drąsus tvirtinimas?

Marijonų Draugas griežtai teigia, kad visi naujieji imigrantai yra ir amžinai pasiliks pažangos ir pažangiečių priešai. Draugas rašo: "Tiesa, jei ne visi dipukai draugą Bimbą kiaušiniams 'pavaišino,' tai iš to, kas nėra su savo protu susipykęs, negalėtų daryti išvados, kad likusieji jau pučia į Laisvės dūdą. Galima kartais ir nepritarti kiaušiniams apsimetymo metodui, tačiau tuo dar nereiškia, kad 'gerieji' dipukai pasidare raudonskūriai" (D., geg. 8 d.).

Niekas, žinoma, nė neteigia, kad visi dipukai, kurie neina prie pažangiečių salų staugti, jų susirinkimus smurtu ardyti, kalbėtojus lazdomis ir kumščiais mušti, jų publiką kiaušiniams mėtyti, jau yra mūsų idėjų žmonės. Tik Draugas gali taip sakyti ir juos "raudonskūriais" vadinti. Pažangioji spauda tokio dalyko nėra niekur pasakius.

Bet štai ką mes teigiame: Tik labai maža dalis dipukų klauso fašistinių kriminalistų komandos ir užsindinėja smurtu prieš pažangiečius. Tai yra faktas.

Antra, mums atrodo, kad mūsų klerikalai nė patys netiki tuo, kad jie visus dipukus, taip sakant, turi sa-vo kišenėje ir amžinai juos už nosies vedžios, juos apgaulinė ir juos išnaudos savo bjauriems tikslams. Jeigu Draugas, Darbininkas, Amerika ir

LITERATŪRA IR MENAS

“ŽEMĖ MAITINTOJA” VILNIAUS TEATRO SCENOJE

Šių metų balandžio mėn. pradžioje Vilniuje buvo pradėta vaidinti nauja drama “Žemė Maitintoja,” sudramatizuota pagal Petro Cvirkos tuo pavadintu sukurtą romaną. Kadangi mūsų skaitytojai yra susipažinę su minėtu romanu, apysaka (kadaise buvo perspausdinta Laisvėje), todėl, manome, jiems bus įdomu susipažinti ir su drama. Be to, įdomu, kaip Lietuvos teatro kritikai smulkiai nagrinėja scenos veikalus. Ši apžvalga-kritika tilpo Vilniaus “Tiesoje.” — *Laisvės Red.*

Lietuvių literatūroje nėra kito veikalo, kuris su tokiu ryškumu ir gilumu būtų pavaizdavęs darbo valstiečio kovą dėl žemės, jo amžiną troškimą išsivaduoti iš dvarininkų ir buožių jungo, jo pasiryžimą kovoti prieš dvarininkus ir buožes ir juos remiančią buržuazinių nacionalistų valdžią, kuris būtų taip aiškiai demaskavęs klasinę buržuazinio nacionalizmo esmę, jo melagingumą ir apgaulumą, kaip kad Petro Cvirkos “Žemė maitintoja.” Karštai mylėjęs savo kraštą, jo darbo žmones, patriotas tauriausia šio žodžio prasme, didis žodžio menininkas, nepaliktas lietuviškoje literatūroje realistinio vaizdo meistras Petras Cvirka sukūrė veiklą, su didele jėga ir įtikinamumu meniškai pavaizduojantį ištisą istorinį laikotarpį lietuvių tautos gyvenime.

P. Cvirkos veikalo jėgos pagrindą, to veikalo įtikinamumo pagrindą sudaro jo teisingumas. Autorius niekur neatitrūks ta nuo tikrovės, o stengiasi kuo giliau ją pažinti ir teisingiau pavaizduoti. Jis niekur neiškraipo tikrovės, jos nedailina, o atrenka tai, kas joje būdinga, ir su nuostabių ryškumu ją vaizduoja. Parodydamas mums darbo valstiečių kovą prieš dvarininkus ir buožes, jis tuo pat metu parodo ir tam tikrus valstiečių svyravimus. Autorius be galo myli savo Jūrą, karštą, drąsų liaudies sūnų, teisingai vaizduoja jo troškimą pasiekti laisvą gyvenimą, jo veržimąsi į mokslą, į kultūrą, jo nepasotinamą norą viską sužinoti, suprasti, jo energiją. Bet Cvirka nenuslepia nuo mūsų jo valstietiško ribotumo, jo klaidų, jo tikėjimo jaunystėje buržuazine “nepriklausomybe” ir pan.

P. Cvirka dialektiškai parodo savo skaitytojui visus vingius, kuriuos padaro Juras, kol jis supranta, kas kaltas dėl jo nepasisekimo. Dėl šio “Žemės maitintojos” gyvenimiškumo, jos teisingumo, dėl autoriaus sugebėjimo pavaizduoti tikrovę jos išsivystyme Petras Cvirka teisingai laikomas socialistinio realizmo pradininku lietuviškoje literatūroje. Tuo teisingumu, gyvenimiškumu remiasi Petro Cvirkos veikalo mobilizuojanti jėga, kuri įkvėpdavo draugus, kurios negalėjo nuneigti priešai.

Petro Cvirkos “Žemės maitintojos” jėga su ypatingu ryškumu jaučiama dabar, kada tiksliai mūsų krašto darbo valstiečių pagaliau nuėjo tuo keliu, apie kurį ima svajoti Juras, kada jis įsitikina, jog pagrindinė visų darbo valstiečių nelaimių priežastis yra neteisinga socialinė santvarka. Šią savo išvadą Juras išreiškia, kaip žinoma, pagarsėjusiais žodžiais: “Negerai dirvas pasidalinome... Išdalinome žemes, susodinome plikus — kas sau — ir paliko likimo valiai. Išsklaidė mūs jėgą, išblaskė kaip avių bandą, o paskum kaip vilkai ir ėmė mus gaudyti pavieniui. O nereikėjo skirstyti į gabalėlius. Kai be tų ežių, be ženklių gyvensim, ranka ir ranka, širdis ir širdis... supranti komunoje, tada... ot! Kol šitaip — vienas viršuje, šimtas apačioje.”

Dabartiniu metu, kada mūsų krašto kaime įsigali santvarka, kuri užtikrina darbo valstiečiams “gyvenimą be ežių, be ženklių,” “ranka ir ranka, širdis ir širdis...”, P. Cvirkos “Žemė maitintoja,” jos mobilizuojančią, kovingą reikšmę sunku pervertinti. Kaip tik šiuo metu “Žemė maitintoja” su nepaprasta jėga ragina į kovą dėl kolūkinės santvarkos, dėl naujo gyvenimo, prieš seną buožinės vergovės ir skurdo bei tamsumo gyvenimą.

Štai dėl ko tiek inscenizuotojus dd. Liobytę ir Kymantaitę, tiek Lietuvos TSR Valstybinį dramos teatrą tik galima sveikinti, kad jie ėmėsi sunkaus ir garbingo šio veikalo inscenizavimo darbo.

Tačiau kaip pavyko šis darbas? Reikia pripažinti, kad tiek inscenizuotojai, tiek režisūra, ir ypač aktorių kolektyvas, padėjo nemažą pastangų, kad sceniškai pavaizduotų P. Cvirkos veiklą.

Daugelyje vietų pastatytojams tai neabejojamai pavyko. Žiūrovas dažnai girė sodrų, vaizdingą Cvirkos žodį, mato jo veikėjus. Eilė veiksmų ir scenų jaudina žiūrovą, perkelia jį į buržuazinių laikų sunkią tikrovę ir tuo išryškina tuos didžius pasiekimus, kuriuos iškovojo Tarybų Lietuvos darbo žmonės, vadovaujami šlovingosios bolševikų partijos. Tai visų pirma liečia pačią veikalo pradžią. Scenoje įspūdingai parodytas tas susijaudinimas ir įtemptas laukimas, kurį pergyveno darbo žmonės atmintinių kovų laikais, kada Lietuvą pasiekė Didžiojo Spalio aidas, kada “vyru klausimams nebuvo galo, vieni iš jų norėjo sužinoti apie komuną, kiti apie brolybę ir kaip ji bus įtaisyta.” Eilė aktorių sugebėjo sukurti ryškius vaidmenis, giliai ir įtikinamai pavaizduojančius Cvirkos personažus. Mes scenoje ryškiai matome tas kančias, kurioms klerikalų ir jų pakaliku buvo pasmerkta kaimo mergaitė-motina. Su didele jėga pavaizdavo drg. G. Jackeiviūtė kaimietės moters tragediją, jos dvigubą jungą, kurį ji vilko buržuaziniiais laikais Lietuvoje ir kaip valstietę, ir kaip moteris. Išskyrus tik pirmą veiksmą, kuriame aktorė per vaidinimą premjeros metu kiek perdėjo, vaizduodama Monikos kančias, ji paprastai moka surasti spalvų ir atspalvių Monikos pergyvenimams išryškinti ir sukurti ne vieną įtikinamą ir jaudinantį scenišką vaizdą. Aktorė II veiksmo ryškiai parodo laimę jaunos moters, kuri džiaugiasi savo prisidėjusiu gyvenimu ir kupina gražiausių laimingos, mylinčios ir mylimos motinos ir žmonos jausmų. Su didele šilima atlieka ji rašto mokymosi sceną, tuo išryškindama ne tik Monikos asmenį, bet žymiai padėdama suprasti ir patį Jūrą, jo troškimą mokslo ir kultūros. G. Jackeiviūtės sukurta Monikos paveikslas yra kaltingas buržuazinei santvarkai, pavgęsiai valstietę moterį, gilus protestas prieš tą pavergimą.

Stipriai ir įtikinamai pavaizdavo Marčę aktorė Vosyliūtė, kuri sukūrė paveikslą geros ir valingos, iš prietarų jėgos išsivadavusios kaimo moters, pasiryžusios kovoti prieš savo skriaudėjus. Aktorė suranda įtikinamų priemonių pavaizduoti Marcei ir vykusiai išvysto tuos bruožus, kuriuos suteikė jai P. Cvirka. Įspūdingai sukūrė smetoniško policininko paveikslą artistas Jurkūnas. Jis parodė žiūrovams baily ir kartų įžulį smetonišką sūnį, kuris sunuodėgaujį prieš turčius ir buožes ir smarkauja prieš darbo žmogų tol, kol gauna atkirtį. Su dideliu aistringumu ir šilima pavaizdavo Šeškutį artistas Nakas (nors, kaip pamatysime, Šeškutis visai be reikalo įvestas iš kito veikalo). Artistas sukūrė visas žiūrovo simpatijas igijusį naivaus valstiečio biednioką vaizdą.

Įspūdingų vaidmenų, scenų galima paminti ir daugiau. Aktorių kolektyvas su meile ir atsakingumu pažiūrėjo į savo uždavinį ir neabejojamai padėjo labai daug darbo, kad sukurtų vertingą spektaklį. Šio darbo ir pastangų negalima nevertinti, kaip negalima nevertinti ir pačios iniciatyvos inscenizuoti Petro Cvirkos veiklą.

Tačiau visuomenėje žiūrovas, kuris skaitė ir atsimena “Žemę maitintoją,” negali atskratyti skaudaus nepasitenkinimo jausmu, priekaištu inscenizuotojams bei veikalo statytojams už tai, kad jie nepanaudojo visų tu didžiųjų galimųjų, kuriuos jiems suteikė puikus Petro Cvirkos veiklas, už tai, kad daugelyje vietų jie nebaigė darbo, už tai, kad eilėje vietų jie nukrypo nuo Petro Cvirkos, eilėje vietų iškraipė šį brangų kiekvienam Ta-

rybų Lietuvos darbo žmogui kūrinį, eilėje vietų žymiai nusukrdino jį, sumažino jo kovingumą, jo mobilizuojančią jėgą.

Čia, žinoma, iš dalies prisidėjo ir tai, kad kai kurių artistų vaidyba nesugebėjo ligi galo išryškinti P. Cvirkos veikėjų būdo bruožų. Tai visų pirma ir ypač liečia patį Jūrą. Artistas Kisieliū, deja, nesugebėjo pavaizduoti tokią turtingą ir sudėtingą individualybę, kaip kad Juras. Artistui aiškiai pritrūko tam spalvų ir priemonių. Visų savo vaidmenį jis atlieka su dideliu įtempimu, jam trūksta to gražaus ir švelnaus liaudiško jūmoro, kuriuo Cvirka taip papuošė savo Jūrą Tarutį, jis neturi jo žavaus paprastumo, o taip pat nesugeba parodyti, nepaisant gan dažnai pakelto tono, Taručio rūstaus pykčio.

Nėra reikalo įrodinėti, kad Juro vaidmens nepasisekimas nemažą prisideda prie spektaklio įspūdzio susilpninimo, nes Juras Tarutis yra centrinis asmuo visame veikale, tačiau vis dėlto ne šiam vaidmeniui tenka pagrindinė kaltė dėl spektaklio rūkumo.

Si kaltė tenka veikalo inscenizuotojams ir pastatytojams.

Žiūrovą visų pirma nemalonina nustebina tai, kad jisai susitinka pjesėje su eile personažų, kurių Petro Cvirkos veikale nėra. Spektaklio autoriams, pasirodo, dar per mažą buvo “Žemės maitintojos,” ir jie paėmė eilę veikėjų iš kitų Cvirkos kūrinių, čia elgdami dažnai labai laisvai. Su didele nuostaba žiūrovas pamato pjesėje Adomą iš Rojaus, kurį jis žino iš “Meisterio ir sūnų.” Žiūrovas pamato čia ir Šeškutį iš “Meisterio ir sūnų,” ir eilę kitų veikėjų. Leistina paklausti, kas suteikė teisę spektaklio autoriams daryti kažkokį mišinį iš įvairių Cvirkos kūrinių? Spektaklio autoriai čia aiškiai pasiėmė per plačias teises ir — kas visų svarbiausia — blogai tomis teisėmis pasinaudojo.

“Žemės maitintojos” spektaklio autoriai, įvesdami eilę veikėjų, kurių Cvirkos veikale nėra, perkrovė savo spektaklį. Gausus veikėjų skaičius neleido jų išryškinti, daugelis veikėjų apibūdinti tik prabėgomis. Autoriai įvedė naujų asmenų, tuo tarpu kai visiškai užtektų “Žemės maitintojos” veikėjų, jeigu jie būtų tinkamai ir visapusiškai pavaizduoti. Štai, pavyzdžiui, atrodo, kad škaplierininką Adomą autoriai įvedė tam, kad demaskuoti klerikalus. Tuo pat metu kunigas, kuris Petro Cvirkos veikale užima svarbią vietą, spektaklyje yra visiškai epizodinis veikėjas. Jeigu autoriai būtų pasinaudoję ta gausinga medžiaga, kurią Cvirka pateikia savo knygoje tuo klausimu, ne tik visiškai nebūtų reikėję kraipyti Cvirkos veikalo, bet iš esmės būtų daug teisingiau pavaizduota tikrovė. Iš tikrųjų, kunigas Cvirkos veikale be galo bauriai elgiasi su Monika, kada ji ateina prašyti palaidoti jos tragiškai žuvusį vaiką. Cvirka čia parodo užkietėjusį ir žiaurų bei kerštingą ir savanaudį klerikalą. Vėliau tas pats kunigas atsinečia savo atstovą į Juro turto varžytines. Viso to nėra inscenizacijoje. Tuo tarpu, ar tai nėra nepalyginamai stipresnė medžiaga, negu spektaklio autorių iš esmės prasmąnytas Adomas?

O štai ir kitas pavyzdys. Cvirkos veikale yra pavaizduotas kalvis Divonyzas, kuris per seimo rinkimus yra smarkus kalbėtojas už valstiečius-liaudininkus. Jis išrenkamas į seimą, bet valstiečių padėtis, žinoma, nuo to nei kiek nesikeičia. Cvirkos veikale šis personažas neabejojamai padeda skaitytojui suprasti, kaip grįjau visos Juro iliuzijos sulaukti kokio nors išganymo buržuazinės santvarkos sąlygomis, dargi valstiečiams-liaudininkams laimėjus seimo rinkimus. Tuo tarpu spektaklio autoriai nieko geresnio nesugalvojo, kaip, iškraipant Cvirkos veiklą, jo mintį, paversti Divonyzą bolševiku, tuo, žinoma, susilpninant demaskuojančią veikalo jėgą.

Tiesą, Cvirkos veikale nėra parodytas bolševikų partijos vaidmuo. Priežastys

(Tęsia 4-me pusl.)

“Nesusipratimas” Montevidejuje

MONTEVIDEO, Uruguay. — Šių metų gegužės 6 dieną čionai Urugvajaus Lietuvių Centro aktoriai-mėgėjai, režisuoja mi A. Ragauskas, statė scenon Rojaus Mizaros pjesę “Nesusipratimas.” Publikos buvo apie 400. Vaidino sekami aktoriai-mėgėjai: V. Leviška, A. Valionis, D. Grebenkovičė, J. Trinskis, R. Valionis, O. Rasikienė, M. Trinskienė, A.

Išsina Darbo Žmogus

(Ciklas iš atbudimo poemos)

Vėtros sukas, kaukia, vėtros burias.
Vėtros suka viesulais laukuos.
Kelias nuomininkas, keliasi ir būras,
Sako: “Mūšis bus kovingas ir sunkus!”

Ir pakilo žmogus savo žemėj.
Ir pakilo milžin' Lietuvos laukuos.
Jis pakilo tikrās būdamas, kad lemia
Jam likimas būti šeimnininku žemės šios.

Taip pakilo žmogus Lietuvoje darnas.
Taip paliko niekas, bet paliks viskuo!
Nevergaus jis dvarui, kai žemvaldžio
bernas.

Štai Tarybų ūky sau jisai gal' guost.

Pergale vadina šeimos savo buitį.

Sako: “Lietuvos Tarybų sūnumi
skaitytaus!”

Niekas nebegali jo šiandien išguiti,
Niekas jo nesunaikins, nieks neužkariaus!

Rytuos saulė teka, kelias darbui žmogus,
Kelias darbui žmogus — Lietuvos sūnus,
Žino jis sau kelią — kad tai nenuobodis;
Žino jis, kad butis jo laiminga bus.

Naciai juk pabėgo, žmogžudžiai pabėgo —
Paskubom fašistai per upes, klanus...
Atsigrižęs žiūr: ko gi JIS pabėgo?
Ko gi JIS pabėgo — tėviškės sūnus?

“Dipuku” vadina, nebešaukia žmogum...
Jo jau nevadina tėviškės sūnum...
Daugel žydų šaudė, daugel aukso vogė; —
To sūnaus širdyje baisiai neramu.

Sėdi štai pakrantėj prisiglaudęs nosi.
Sėdi štai tremtinis be pirkios savos.
Nebėra žmogus, kūrį jį gal paguosti,
Nes nebėr krutinėj jo širdies savos...

Lietuvoj Tarybų linksta rugio varpos,
Mėlynai suzydė juokiasi linai.
“Vai, kodėl negrįžti, sūnau tu suvargęs,
Ar klajot tremtyje tau taip yr' gerai?”

Šaukia tave žemė, gintaro pakrantės;
Šaukia, sūnau, žemė grįžti į namus.
Grįžki į Tėvyne, jei nesi nus'kaltes,
Grįžk — nors už Atlanto — grįžki pas
savus.

Žemė bus kraujuota dargi vieną kartą.
Darbo žmogus šaukia: “Laisvė bus, vai
bus!”

Nes į kovą eina, laimėn kelią kerta,
Ateitį sau rengia naujasai žmogus!
Vargo Juzis.

Kelią Kovai Rodo

(Alfo Marmos atminimui)

Perskaičiau aš “Šviesą” šalį šią
išvydęs, —
Numerį jos pirmą Atlanto šiaurės...
“Kovūnas palinko!...” spaudoj tamsus
šydas...

Palinko už laisvę kovojęs žmogus!

Lietuvoje gimes, varganuos arimuos,
Jam buržujai sakė bėgti su tėvais...
Už Atlanto toli, Brazilų pelkynuos
Sakė darbo žmogaus buičiai bus gerai...

Vėtrų užaugintas, vargo užliūliutas,
Svetur šviesą sėmęs varganus sūnus:
“Žmonių laisvę dirbsiu šiuos beribiuos
plotuos;
Kur mes būsim — laisvė iškovota bus!”

Vardan žemės savo ir žmonių gerovės,
Vardan proletaro buities geresnės —
Stojd Alfars Marmas, stoji jis ir —
kovės...
Tarp Brazilų džiunglių — vardan
Lietuvos!

Kraujas teka Marmos: kraugeriai
nušovė —
Už žmonių laisvę Lietuvos sūnus
Žuvo, kad paruoštų buitį mums
gerovės, —
Tribūno kritimas, — laimėt — kelias
mūs!

Vargo Juzis.

Sausys, A. Bartnikaitė, S. Rasikas ir S. Zalba.

Po vaidinimo tęsėsi šokiai.
Spektaklis pavyko visais atžvilgiais.
Smulkiau apie spektaklį bus parašyta
vėliau.

ZINIOS IŠ LIETUVOS

Akademiko N. J. Marro
85 Metų Gimimo
Sukakties Minėjimas

VILNIUS, kovo 29 d. — Lietuvos TSR Mokslių akademijos centrinių rūmų posėdžių salėje įvyko įžymiojo tarybinio kalbininko, naujo kalbos mokslo kūrėjo akademiko N. J. Marro 85 metų gimimo sukakties minėjimas.

Minėjimą atidarė Lietuvių kalbos instituto direktorius, profesorius J. Balčikonis.

Minėjime atsilankė akademijos moksliniai bendradarbiai, sostinės aukštųjų mokyklų dėstytojai bei studentai išklause Lietuvos TSR Mokslių akademijos tikrojo nario B. Larino pranešimą “Naujas kalbos mokslas ir lietuvių uždaviniai” ir Vilniaus Valstybinio universiteto vyr. dėstytojo K. Ulvydo pranešimą “Marro mokslo raida.”

Gamyba Mechanizuoja

KAUNAS, kovo 29. — “Vilko” kailių fabriko siuvimo cechą vis labiau mechanizuoja. Kepurių skyriuje sumontuotos elektroformos, kurios žymiai pagerino gaminių kokybę. Dabar vienas darbininkas Kazys Celišius, aptarnaujas 12 elektroformų, per dieną paruošia tiek gaminių, kiek seniau pagamindavo 10 žmonių brigada. Gauta dar viena sudėtinga siuvimo mašina, kuri atpalaiduoja kitam darbu 16 žmonių. P. Digrys.

Pradėjo Ankstyvąjį Trešimą

KLAIPEDA, kovo 29 d. — Klaipėdos tresto tarybiniai ūkiai, energingai kovodami už grūdinių ir pašarinių kultūrų derliaus išauginimą, organizuoti vykdo ankstyvąjį žiemkenčių ir daugiamečių žolių trešimą mineralinėmis trąšomis.

Dumpių, Priekulės, Tauraulaukio ir Žemaitkiemio tarybinių ūkių darbininkai pirmieji išėjo į laukus trešti daugiamečių žolių ir žiemkenčių.

Žiemkenčių ir daugiamečių žolių trešimą pradėjo ir kiti Klaipėdos tresto tarybiniai ūkiai. J. Dėmkūnas.

Traktoriai Išvažiavo į Laukus

VARĖNA, kovo 29 d. — Merkių MTS kolektyvas pradėjo atrankinį arimą. Pirmąsias vagas “Pirmūno” kolūkyje išarė traktoriininkas Vytautas Rasimavičius. Ratinu traktorium jis suarė per dieną 3 hektarus.

Broliška Parama

ŠVENČIONYS, kovo 29. — Šiomis dienomis švenčionių MTS iš broliškių respublikų gavo 4 naujus traktorius, 2 savaeigius kombainus, 2 sudėtingas kuliamašas, 1 sėjamąją mašiną, 7 traktoriinius plūgus ir 1 kultivatorių.

Šiais metais švenčionių MTS dar gaus 12 dizelinių traktorių ir eilę kitų žemės ūkio mašinų.

Kolūkių laukuose šiemet dirbs 32 švenčionių MTS traktoriai, jų tarpe 14 dizelinių traktorių.

P. Bernatavičius.

MAZEIKIAI, kovo 31 d. — Kapėnuose įrengiama nauja lentpiūvė. Šiuo metu montuojami įrenginiai. Lentpiūvėje bus du skyriai: medžio apdirbimo ir baldų gamybos.

Lentpiūvės statybos darbuose savo našiu darbu pasižymėjo darbininkai P. Navickas, A. Smilgis, J. Ungeitis ir kiti. J. Abavickas.

SAKIAI, kovo 31 d. — Gelgaudiškio plytinės čerpių ir plytų degimo krosnių remonto darbuose pasižymėjo darbininkas V. Užupys. Šis spartuolis kasdien įvykdo po pusantros išdirbio normos. Visi remonto darbai — aukštos kokybės. V. Valaitis.

KALVIO IGNOTO TEISYBĖ

3-21-50

APYSAKA

Parašė A. GUDAITIS—GUZEVIČIUS

(Tąsa)

Daug jų klaupėsi ant bėgių, žėgnojosi ir verkė, kitos rūpestingai gulėsi, žiūrėdamos, kad ir kojos, ir galva taip pat pakliūtų ant bėgių, bet daugiausia krito kniūbsdamos, užsidengdamos veidą ir nusigrįždamos nuo garvežio.

Neatsitraukdama nuo Aldonos, Kirstukienė atsirado arčiausiai prie garvežio tekinių.

Ne, nebuvo kalbos, kad vokiečiai drįstų važiuoti per moterų lavonus! Ne! Neišdrįs! Taip ir caro laikais moterys stabdydavo traukinius, kai veždavo karan jų mažamečius vaikus.

Nepajėgdamas išjudinti iš vietos sąstato, vilkikas stūmė vagonus atgal, pūskudamas, šnypsdamas ir leisdamas karštų garų sroves, kurios, pačiu pažemiui lėkdamos, čaižė sugulusias ant bėgių moteris.

Mašinistas dūdavo aliarmo balsu, bet moterys nesikėlė nuo bėgių; teko vėl atgal stumti ešeloną ir trankyti buferių lėsktes.

Prie ešelono, prie didžiųjų keturraščių vagonų su riebiais baltais užrašais ant raudonų sienų, nebuvo ilgakabių zoldatarų įgaliotinių: čia sukinėjosi vieni žandarai, per visus karo metus įpratę viešpatauti fronto užnugarį, sunuožmėję, kasdien vis naujai iškylančių nepasisekimų išerinti, kas kartą vis augančių pavojų įbauginti...

Buvo dar nesutemę Aldona puolė ant bėgių kuo arčiausiai prie tekinių, ir jos vyriškas apsiirengimas tuojau krito žandarams į akis. Ją nutempė už kojų į šalį. Paskui, pažinę, kad tai ne vyrukas, ėmė sadistiškai tyčiotis; mušdami taikėsi įskaudinti, sužaloti ją, kaip moterį, bet ji nešaukė, tik rangėsi, mėgindama išsprukti iš jų rankų.

Aldonos ausyse vis dar tilingavo tas dūžtančio kriošto garsas, kurio negalėjo nustelbti moterų verkams ir aimanos. Kai prislokę žandarai spardė vieną kurią moterį, — jos draugės nepasijudino iš vietų. Kiekviena gulėjo, lyg prismeigta prie žemės.

Garvežys mušė garų kamuolius; lyg uždusdamas, grėsmingai stūgavo, o Aldona raitėsi nuo smūgių ir blaškėsi, kol ją pavyko ištrūkti ir vėl pulti po pat garvežio tekinius:

— Ne, neišvažiuosit! Neišvešit! Paskui, lyg stebuklas, — kažkas susprogo garvežyje, kažkas susprogo ešelono gale, ir tik didžiuliai garų debesys išsiveržė iš lokomotyvo vidurių.

Stotyje sumišo viskas. Žandarai, palikę moteris, puolė į pamūrus, o panikos apimta minia išsiskyrė didžiuliam sandėlių rajone.

Tik nubėgusi geroką varną, Aldona suklupo ant iešmų, ir Kirstukienei teko ją globoti. Kas kartą vis labiau temo. Kirstukienei pasidarė nyku svetimoje, nepažįstamoje vietoje, tarp neišbrendamų geležinkelio mazgo linijų.

Aldona šlubčiojo tamsoje, verkė be garso ir pati dar ramino Kirstukiene: — Tai nieko, nieko... Čia netoli yra draugų... Tokia trobelė už pylimo...

Iš ramaus iešmininko Kasparo elgesio ir jo santūrumo Ignatas sprendė, kad tie sprogimai ir tas visasis sąmyšis, pakilęs geležinkelio rajone, buvo jo gerai iš anksto numatytas. Ėjęs priekyje Kasparas staiga sustojo prie apgrautos mūro sienelės ir apsidairęs pasakė:

— Na, vaikelai, nežiopsokim! Dabar pats laikas! Kol tas ermideris nepasibaigė, tai imk ir neškis. Na, lįskim.

Jis ūmai pasilenkė ir smuko į skylę sienoje.

Ignatas, apsidairęs, pasekė juo. Siena buvo plona, tik per pusę plytos storio. Jis atsідūrė užkaboriję tarp dviejų sandėlių. Nužėręs supuvėlių lapų ir senų šiaudų sluoksnį kampe prie pat skylės, iešmininkas ištraukė kelias trumpas lenteles ir, padėjęs jas šalia savęs, sukoman-davo Ignatui:

— Laikyk terbą!

Imdamas vieną po kito iš po šiaudų metalo gabalus, jis kišo juos, dusliai dūžėdami, į maišą. Tamsoje Ignatas tegalėjo pastebėti, kad dežė, į duobę įbrukta, buvo pilna pistoletų.

— Va čia, tai gerai! Čia tai, senuk,

gerai! Duok, duok, daugiau duok!

Iešmininkas nusijuokė:

— Ar daug paneši? Kiek tau, dešimt? Dvidešimt?

Jis pūsgarsiu priskaičiavo iki keturiolikos, numetė dar vieną ir pasakė:

— Na, gan. Penkiolika parabelių, tai čia, ajergau, — pulkui vyrų! Prisikam-šyk šiaudų!...

Kol Ignatas tvarkė maišą, Kasparas vėl užžėrė lapais duobę.

— Dabar tempk, dėde!

Išleidęs jį kitu keliu, — pro tvorą tiesiog į tuščią palinijo gatvę, iešmininkas išaiškino jam, kaip rasti tą laužiuką, kur jo dirbtos petardos, ir ką pasakyti senukams, atiduodant šį maišą.

— Nepaklysi: kito tokio laužo nėra. Ir dvi obelikės prie jo... Seniai pasergės, ligi tau ešeloną parinksim. Na, lik sveiks! Nešk drąsiai, kaip sava...

Ir jis sugrįžo į liniją, kur tuo metu kas kartą vis didėjo triukšmas...

Iš skambančio grindinio Ignatas perėjo į gatvės pakraštį ir patraukė takeliu pro gluosnių ir epušių stuobrius. Kairėje, paliniju, traukėsi aklina sienelė, o dešinėje stūksojo lūšnos. Padrikai, kaip žarijos tarp gargožių, visur žibėjo langu švieselės. Nusileidęs nuo senos geležinkelio dambos prie tilteliuko, kalnelyje pastebėjo apgriuvusią trobelpalaikę su dviem obelaitėmis. Iš palinijo sklido gargiantį vokišką komandą, duslus bėgančių kareivių trypesio aidas ir įkyrus švilpukų garsai. Jis pasuko į griovį, peršoko tvorą, daržais nusibruko ligi tiltelio ir keliais suoliais užlėkė į kalnelį. Pabarbeno į duris. Kažkas sujudo viduj, bet durų neatidarė. Priėjęs prie lango, jis pabrzdino stiklą, tuoj prigiso šviesa, ir silpnas senutės balsas paklausė:

— Kas?

Iš karto pažino skambų jo bosą ir atidarė. Priemėnėję palikęs maišiuką, jis įėjo vidun ir net pamiršo pasakyti "labas vakaras," — taip nustebo: virtuvėje prie stalo sėdėjo Kirstukienė.

— Tai nepasėdėda! — ištrūko jam iš nusteбimo. — Kaipgi tu čia?

Kirstukienė nesistebėjo, pamačiusi Ignatą.

— Cit! Nešauk! — pridėjo ranką prie burnos, paskui nykščiu dūrė pro petį į kambariuką: — Ligonis!

Ji buvo sujaudinta. Pritildęs balsą, Ignatas ėmė klausinėti, o Kirstukienė pakuždom aiškino:

— Suvirtom pro vartus, prie to garvežio. Staigimas!... Verksmas! Klyksmas!... Mašinistas pabėgo: "Nevažiuosiu, — moterys sugulė ant reikų!" Tai vokiečių pasodino. Tai tas garus leidžia, šnypščia, pučia! Mauroja garvežys! — Baisus daiktas! O bobos guli!...

Ji pasižiūrėjo į kambariuko duris ir vėl tęsė:

— O mūsų gi tas kazokėlis — pirmutinė ant reikų! Po pačiais tekinais! Užgriuvo vokiečių, — net juoda! kad ims blaškyt! Kad ims daužyt! Kam kliuvo, kam ne, o pirmosiom tai davė! Mūsų mergytė — kad suspardė kojom! Baisiausiai! Da vis ejo, ejo, turėjos, ligi mes tą užkaborį priropojom, o čia tai ir visai apslobo. "Vesk, girdi, ant kalniuko, kur tie du medeliai..." Tai da gerai, kad ją čia pažino, insileido, o tai ką gi būčiau darius? Verkdamas prispažino, kad nesiklausus išėjo. Bėdos dabar mano žilai galvai. Tie galvažudės prakeikti leidžia mašiną, ir tiek. Tik dunda, jau jau galva po tekiniu! Būt suvažinėję negyvai! Tik sprogo tuomysk kas: nežinau, — kaitilas ar kas. Klausom, tik — sprogo ir šnypščia, — garas išėjo!

Atsiduso su palengvėjimu ir vėl tęsė: — Ajėjėm, tai bėdos! Nei aš žinau, kas man daryt dabar, nei ką. Miestas nežinomas, žmonės nepažįstami! Tik tu čia, va, lyg iš dangaus!

— O kas gi daryt? — susimąstė Ignatas: maišėlių su ginklais reikėjo būtinai palikti šioje trobelėje.

— Jūs čia vis'škim ne vietoj! Va, kas yra! O kur jus padėt, — neišmanau. Ne man po tokius miestus partizanaut. Čia miesto žvirblį reikia... Na, pasvarstykim tą reikalą... — ir jis įrėmė sunkų žvilgsnį į silpnai mirgantį šviestuvėlį.

— Tai jau vartyk, svarstyk, kaip nori: silpna mergyte! Nepaeina...

(Bus daugiau)

"Žemė Maitintoja" Vilniaus teatro scenoje

(Tąsa nuo 3-čio pus.)

yra visiškai suprantamos, nes Cvirka leido savo knygą smetoninės diktatūros sąlygomis, ir jis, žinoma, nei pusės žodžio apie pagrindinės komunistų partijos veikimą negalėjo parašyti. Tačiau visas jo veikalas nuo pradžios ligi galo agituoja už tai, už ką agitavo pagrindinė Lietuvos komunistų partija. Štai kodėl spektaklio autoriai galėjo ta prasme netaisyti Cvirkos, o taisydami jie jo nei kiek nepagerino, o tik susilpnino.

Spektaklio autoriai iš "Meisterio ir sūnų" įvedė į spektaklį šešutį. Tačiau tuo pat laiku jie neišryškino nei vieno iš gausių neturtingų valstiečių tipų iš pačios "Žemės maitintojos".

"Betaisydami" P. Cvirką, spektaklio autoriai iš esmės iškraipė pagrindinį "Žemės maitintojos" pobūdį. Cvirkos veikalas žavi mus visų pirma savo giliu optimizmu, savo žvalumu. Jis ragina tikėti darbo žmonių pergale. Daug išken-tėjo Juras, jis neteko šeimos, mylimos žmonos, vaiko, bet jis nepalūžo, ir mes niekur jo nematome pasiduodančio likimui, praradusio tikėjimą gražesne ateitimi, nustojusio kovoti. Kas neatsimena pačios "Žemės maitintojos" pabaigos? "Vieną pavasario dieną" Klangius atėjo žinia, sujaučius žmones: nuo Nemuno iki Paprūsės kunkuliuoja ir verda visa Suvalkija — valstiečiai sukilo prieš ponų valdžią... Tarutis, viską metęs, išbėgo į miestelį. Tą pačią dieną Klangiai jau turėjo savo streiko komitetą...

Savanoris buvo pirmas toje naujoje kovoje už žemę, už duoną! Tokie yra paskutiniai P. Cvirkos knygos žodžiai. Skaitytojas tiki tais žodžiais, nes autorius anksčiau yra jam parodęs Jūrą, kaip kapitalistinės santvarkos auką. Cvirka nesigalėjo pastangų, kad smulkiai papasakotų, kaip sužlugo Juro svajonės sukurti tokį gyvenimą, kad prezidentas ateitų pas jį kriausių valgyti. Jis ryškiai demaskuoja buržuazinę žemės reformą, smulkiai parodo, kaip įklampino Jūrą Jarmala, kaip jis jį apnarpliojo, parodo, kad Juro nelaimė tai tūkstančių naujakurių ir darbo valst. nelaimės, kurioms juos pasmerkė kapitalistinė santvarka. Tas ir suteikia "Žemei maitintojai" jos apibendrinančią, kovingą jėgą. Tuo tarpu spektaklio autoriai, kurie nesigalėjo vietos ir laiko, kad parodytų, kaip matininkai girtuokliauja, visai neparodė tokių pagrindinių momentų Juro gyvenime, kaip nederlius, kaip pakliuvimas į Jarmalos vergovę, nederliaus metais, ir pan., arba labai šykščiai juos teparodė. Nepakankamai parodė kapitalistinę santvarką, kaip pagrindinę priežastį, kuri sužlugdė Jūrą, jie sukūrė ne tiek pjesę apie Lietuvos darbo valstiečių likimą buržuaziniais laikais, kiek apie Juro Taručio asmeninę tragediją, ir todėl negali reikiamu mastu mobilizuoti žiūrovo prieš kapitalistinę santvarką. Ir jeigu "Žemės maitintojos" skaitytojas, užskleidęs knygą, yra kupinas įsitikinimo, kad Juras nepasiduos, kad jis ir toliau kovos, tik dabar jau prieš tikrąjį priešą, prieš kapitalistinę santvarką, jeigu mūsų laikų skaitytojas aiškiai gali įsivaizduoti Jūrą, kaip kovotoją už tarybų valdžią, už kolūkių santvarką, tai spektaklio žiūrovui tokį įspūdį sunku susidaryti. Paskutiniai spektaklio veiksmas yra visų pirma tiek perkrauti, kad juose dingsta Juro išvada dėl gyvenimo be ežių. Spektaklio pabaiga pabrėžia Juro bejėgiškumą. Štai kodėl spektaklio pabaiga ne tik kad ne mobilizuoja žiūrovo, o prislėgia jį.

Tai ir yra pagrindinis spektaklio trūkumas, jo svarbiausia yda. Iš aukščiausio laipsnio mobilizuojančios knygos, spektaklio autoriai padarė eilę vietų slėgiantį veiklą, kuris pasakoja ne tiek apie tai, kaip buržuazinės santvarkos gėlmės, kančios ir kovose grūdinosi kovotojai dėl tarybų valdžios, ką visų pirma siekė parodyti P. Cvirka, o daugiau apie tai, kaip kentėjo Juras Tarutis ir kaip jis negalėjo pasipriešinti ir pakeisti savo padėties.

Atitrukdami nuo Cvirkos veikalo pagrindinės minties, spektaklio autoriai sukoncentravo visą savo dėmesį ties asmeninėmis Juro nelaimėmis, neišryškindami jų kaip buržuazinės santvarkos išdavas. Juro asmeninėmis nelaimėmis jie užtušavo tragedijos socialinį pobūdį ir sumažino spektaklio politinį aštrumą, jo apibendrinančią, demaskuojančią, mobilizuojančią jėgą.

Kokia yra spektaklio autorių nepasisekimų priežastis? Ji, be abejo, neatsitiktinė ir žymia dalimi išreiškia ir kai kuriuos, neteisingus spektaklio autorių nusistatymus.

Pjesės inscenizuotojai ir režisierius atitrūko ne tik nuo P. Cvirkos veikalo turinio, bet ir nuo jo metodo — nuo socialistinio realizmo metodo. Jau nuo pirmų momentų, kai tik pakyla uždanga ir kai į sceną išeina Ambrutis — personažas, kurio nėra Cvirkos veikale ir kurio žiūrovas per visą spektaklį negali suprasti, — ir pradeda orakulo balsu prietemoje ne tai deklamuoti, ne tai pranašauti, pasidaroma aišku, kad spektaklio autoriai ne tiek užsibrėžia tikslą teisingai pavaizduoti tikrovę, su visais jos sudėtingais prieštaravimais jos išsivystymo eigoje, o paveikti žiūrovą įspūdingais efektais. Tai patvirtina ir tolesnės pjesės vystymasis. Spektaklio autoriai vaikosi išorinių efektų, ne labai tesirūpindami, kiek tie efektai pateisinami, kiek jie reikalingi pagrindinei veikalo idėjai išvystyti. Daugiausia tai komiški efektai. Juokas yra, žinoma, galingas ginklas, ir jis labai reikalingas sceniškame veikale, kaip ir kitame veikale, bet ir komiškas efektas privalo būti prasmingas. Tuo tarpu režisierius drg. Kymantaitė aiškiai nenori skaitytis su tuo, ir komiškieji efektai brukami visur, kur kartais jų ir nereikia. Drg. Kymantaitė jau ne kartą buvo kritikuojama už tą polinkį, tačiau, matyti, ji nepadarė visų išvadų iš kritikos. Štai dėl ko ir šiame spektaklyje atsirado ir Jarmalienė, ir Jarmalaitė ir Adomas iš Rojaus pergyveno tokia metamorfozė. Štai dėl ko matininkams plikės būtinai laistomos vynu, štai dėl ko išvedamas viename iš veiksmų kurčias senis, kuris visiškai nereikalingas pagal pjesės eigą, bet kuris ištempiamas tik dėl trumpo efekto.

Šis polinkis pasireiškia ne vien tik beprasmybiomis ir iš esmės visai nejuokingais ir pigiais triukais, o dargi dažnai ir kitais efektais, kurie žymiai pakenkia pagrindinei veikalo idėjai išryškinti. Iš čia ir nepaprastas mirties pabrėžimas — (ilgai už kulisų skambanti, gedulinga melodija) — iš čia ir Ambrutis įvedimas ir eilė kitų trūkumų. Dėl tos pačios priežasties mes pasigendame eilės labai svarbių vietų iš Petro Cvirkos romano (apie ką jau buvo kalbėta aukščiau).

Nukrypę nuo socialistinio realizmo metodo, spektaklio autoriai nebesugebėjo pilnutinai išvystyti pagrindinių veikalo minčių ir idėjų ir jeigu žiūrovas yra dėkingas teatrui už tai, kad jis ėmėsi inscenizuoti ir pastatyti garsųjį Cvirkos veiklą, tai jis nenori ir negali atleisti teatrui už tai, kad šis inscenizavimas atliktas su trūkumais.

Už tai kaltė tenka ne tik teatrui, bet ir Meno reikalų valdybai, kurios pareiga buvo daugiau suteikti teatrui paramos jo sudėtingame ir atsakingame darbe, teisinga vaga nukreipti teatro pastangas ir neleisti jam padaryti tų klaidų, kurių buvo padarytos.

Šio spektaklio trūkumai ryškiai kalba apie tai, jog kritika ir savikritika tiek teatre, tiek Meno reikalų valdyboje nėra reikiamoje aukštumoje, nes esant geriau išvystytai kritikai ir savikritikai tos klaidos būtų buvusios laiku pastebėtos ir pataisytos. Štai, pavyzdžiui, per "Žemės maitintojos" spektaklio apžiūrą buvo iškelta eilė jo trūkumų, bet juos nebuvo atkreipta dėmesio. Iš viso apžiūros teatre daromos spektaklių išvakarės, ir į kritines pastabas, pareikštas per jas, kaip taisyklė, reikiamai neatsižvelgiama, nors būna ir labai rimtų pastabų.

Nuošalyje nuo Cvirkos veikalo inscenizavimo negali stovėti ir Rašytojų sąjunga. Tačiau Rašytojų sąjunga ne tik nesuteikė reikiamos pagalbos teatrui, o po spektaklio rašytojų laikrastyje "Literatūra ir menas" išspausdinta M. Daugėlos recenzija, kurioje pastebėti kai kurie trūkumai, bet jie iš esmės užglostyti, ir kuri negali prisidėti prie teisingo teatro darbuotojų orientavimo.

Trūkumai "Žemės maitintojos" spektaklyje gali ir turi būti ištaisyti. Apie tai ryškiai liudija tas didelis darbas, kuris buvo teatro kolektyvo įdėtas į šį spektaklį, jo pastangos inscenizuoti ir pastatyti šį veiklą. Teatras turi visus galimus paversti "Žemės maitintojos" spektaklį savo dideliu meniniu laimėjimu, savo repertuaro pažiba. To laukia žiūrovai, ir teatro, viso jo kolektyvo, šventa pareiga tai padaryti.

Pittsburgh, Pa.

IVAIRIOS ŽINIOS

Balandžio 23 dieną mirė Kazimieras Alinskas, o palaidotas 26 d., laisvai. Dar iki šiol niekas neparašė apie jo mirtį ir gyvenimą. Nors jau vėloka, bet geriau parašyti vėlai, negu visai nieko nerasyti.

Velionis priklausė prie LDS 160 kuopos. Jis ilgai-siai yra dirbęs anglies kasyklose, o vėlesniu laiku — prie mėsos. Tiesa, jis jau daug negalėjo dirbti, nes liga kamavo.

Velionis Kazimieras Alinskas paliko nuliūdime žmoną Frances, tris dukras ir du sūnus — Charles ir Wolterį. Wolteris Alinskas nuosirdžiai ir gerai eina pareigas LDS 160 kuopos finansų raštinin-ko.

Lai Kazimierui būna lengva žemelė išlėstis! Jo žmonai, dukroms, sūnams ir kitiems reikšiu gilia užuojautą liūdesio valandoje!

SLA 73 ir 86 kuopos buvo surengusios vakarienę 7 d. gegužės, Lietuvos Sūnų Sve-tainė, North Sidėj. Turėjo daug svečių, o jaunos moteris gražiai ir palankiai aptar-navo susirinkusius.

Sekmadienį, 14 d. gegužės, Lietuvių Literatūros Draugi-jos 4-tos ir LDS 8-tos apskri-čių komitetai laikė bendrą posėdį. Nutarė surengti pik-niką 25 d. birželio, Helhers Grove Parke, prie Franklin Grove.

Apskričių komitetai kreipiasi į visas LLD ir LDS kuopas ir narius, kad pagelbėtų darbe, kad padarius pikniką kuoskaitlingiausia ir pasek-ingiausia. Nutarta pelnas skirti dėl darbininkiškos spau-dos palaikymo. Tai labai ge-ras tikslas. Mes negalime laukti pagalbos savo spaudai nuo kitų srovių. Dėl tos pačios pareiga ją visais galimais bū-dais remti. Vėliau bus pa-rašyta plačiau ir nurodytas kelrodis. Dabar visus ir vi-sas prašome įsitemyti tą die-ną ir jai atėjus — dalyvauti piknike.

S. O.

Newark, N. J.

Operetė "Sylvia" Suvaidinus

Sietyno Choras užbaigimui žieminio sezono suvaidino operetę "Sylvia," gegužės 7 dieną. Vaidinimas ir dainos gerai pavyko. Net dar ge-riau, negu patys choriečiai manė. Operetė — dainas va-dovavo mūsų mokytojas Wal-teris Zukas, režisūrą, techni-ką — Onutė Eicke. Onutė pasirodė, kad ji ne tik gera solistė, bet ir režisūro gerai nusimano. Ed. Skučas, kaip geras artistas, puikiai numa-liavojo aktorius.

Sietyniečiai daug darbo, energijos įdėjo į šią puikią-ją operetę. Tačiau plačioji progresyvė publika per ma-žai įvertino jųjų trūksą. Tai tikrai neprogresyviška! Vie-tojų apie 200, galėjo du syk daugiau būti. Toks neįverti-nimas kultūriškų parengimų ne akstina menininkus prie didesnio veikimo, bet prie-singai — pūdo dvasinę vei-klą. Gal pabijoję dipukų, kurie valkiojosi priešais sve-tainės duris, lyg koki baidy-klės, nekultūriški išmatos. Net tūla buvusi sietynietė sa-vo laiku ir ta valkiojosi šali-gatviu su smetoniniais išma-tomis. O tūli "progresyviai" stovėjo kitą pusę gatvės ir šaipėsi, žiūrėdami į civilizaci-jos išmatas. Nieko sau "pro-gresas"!

Lai jie sau padurnavoja, kol turi vietinį juodvarnį ir kelis kitus reakcijos ramsčius.

Mes gi darbuokimės dar daugiau labai geresnės ateit-ies ir progreso.

Visiems atsilankiusiems ir darbuotojams varde choro širdingas ačiū!

Choro Reporteris.

Lietuvos aukštųjų mokyklų studentų kreipimasis į lietuvių akademinį jaunimą užsieniuose

Vilniaus Tėvynės Balsas (kovo 20 d.) įdėjo nepaprastai jausmingą Lietuvos aukštųjų mokyklų studentų atsišaukimą į pabėgėlius studentus. Šiame atsišaukime Lietuvos studentai plačiai nušviečia šiandieninę padėtį Lietuvoje, jos jau atliktus žygius į gražesnę ir šviesesnę gyvenimą. Manome, jog bus labai įdomu ir Amerikos lietuviams, o ypač naujiems imigrantams susipažinti su šiuo Lietuvos studentų pareiškimu. Todėl jį čia paduodame ištisai. Studentai rašo:

(Pabaiga)
Mūsų Pareigos
Tautai ir Valstybei

Mūsų pirmutinė pareiga mokytis. Mus ragina ir skatina tobulai pasiruošti pasirinktai specialybei. Mes jaučiame didelę atsakomybę savo tarybinei valstybei, kuri skiria daug lėšų mūsų išimtinėms mokslinėms. Mes jaučiame šventą pareigą savo tautai, papildyti tarybinės lietuvių inteligentijos eiles atsidavusiais liudijais jaunaisiais specialistais ir mokslininkais. Tarybų Lietuvos studentija neapvykę ir neapvilsi dėdamsi vilčių. Mes mokomės gerai ir labai geras pažymiais. Mūsų studentijos pažangumas moksle metai iš metų gerėja.

Mokslas pas mus glaudžiai susijęs su praktika, su gyvenimu, su liaudies ūkiu bei kitais mūsų krašto poreikiais. Mes laimingi matydami, kad aukštosios mokyklos išleis mus ne tik su teorinėmis žiniomis, bet visiška pasirengusius gyvenimui, praktiskam darbui. Nėra tokios specialybės, kurioje mes neišeitume gamybinės praktikos. Būsimieji statybininkai kaset praktikuoja statybose. Techninių fakultetų studentai atlieka gamybinę praktiką elektrinėse, fabrikuose, gamyklose, geležinkeluose ir t. t. Žemės ūkio Akademijos studentai dirbaujami ne vien tik saugant mokomajame ūkyje, bet gamybinei praktikai atlikti vyksta į kaimą, į tarybinę bei kolektyvinę valstiečių laukus, į mašinų - traktorių stotis. Tose specialybose, kuriose neįmanoma atlikti gamybinę praktiką pačioje respublikoje, mums sudaromos sąlygos pasipraktikuoti kitose respublikose. Šiais metais, pavyzdžiui, vien tik Kauno universiteto 140 studentų atliko gamybinę praktiką stambiausiose Maskvos, Leningrado, Stalingrado ir net Uralo gamyklose. Studentai - praktikantai atlyginami už atliktą darbą veikiančiomis normomis.

Nėra mūsų tarpe "buršų", kuriems margos korporantiškos kepuraitės ir girtavimas "knaipėse" sudarė visą studentavimo esmę. Mūsų studentijoje verda pilnakraujis, tvarkingas, įdomus ir įvairus visuomeninis darbas. Mes mokame naudingai ir įdomiai praleisti laisvalaikį.

Mūsų Mokslinės Draugijos
Vilniaus ir Kauno universitetų studentai didžiuojasi savo mokslinėmis draugijomis. Studentų paruošiami moksliniai darbai ir referatai kelia didelį susidomėjimą spaudoje ir plačiojoje visuomenėje. Koks yra mokslinių draugijų veiklos mastas — rodo skaičiai. Kauno universitete mokslinėje draugijoje aktyviai dalyvauja 1.000 studentų. Vilniuje — vilniečiai studentai vien tik 1949 metais skaitė įmonėse, mokyklose, kaimuose daugiau kaip du šimtus referatų.

Kapitalistinėse valstybėse pritaikantys inteligentijai nėra jokių perspektyvų. Masiškas nedarbas uždėjo savo sunkią leteną ne tik vokiečių, italų, prancūzų jaunimui, išėjusiam aukštuosius mokslus, bet net jaunims anglų ir amerikiečių inteligentams.

Mes Užtikrinti Ateitimi
Mes, Tarybų Lietuvos studentai, kaip ir visa tarybinė studentija, dėl savo ateities

nebūgstame. Mes žinome, kad gavę diplomus, nieškosime darbo. Mums neteks dėti į laikraščius tokių skelbimų, kaip kad ir šis, paimtas iš 1938 m. "Lietuvos aid'o": "Panelė, baigusi humanitarinį fakultetą, moka anglų, prancūzų, vokiečių kalbas, ieško auklės vietos padorioje šeimoje." Ne, kolegose, nebus daugiau buržuazinės Lietuvos, nebus daugiau tokios Lietuvos, kurioje jaunuolė su aukštuoju mokslu būtų priversta ieškoti auklės vietos!

Vis daugiau ir daugiau jaunų diplomuotų specialistų išleidžia mūsų aukštosios mokyklos ir visų laukia jų pačių pasirinktas darbas.

Vien tik Kauno universiteto 1949 metais baigė 360 žmonių, tame skaičiuje 135 gydytojai. Kelios dešimtys pasiliko universitete asistentais arba aspirantūroje. Kiti dirba mūsų įmonėse, įstaigose, ligoninėse, mokyklose. Kostas Vitkauskas išvyko į Šiaulius avalynės fabriko "El-nia" inžinieriaus pareigoms. Marija Sviderskiūtė vadovauja savo tėviškėje Batakiuose valstiečių ambulatorijai. Diplomuoti chemikai gamo paskyrimus Kauno įmonėse.

Mūsų tarpe yra nemaža kolegų, grįžusių iš įvairių užkietijos zonų arba iš kitų užsienio šalių. Daugelis jų sugrįžę baigė mokslus, tapo gydytojais, inžinieriais arba mokytojais. Algirdas Maulyš, pavyzdžiui, dirba gydytoju Molėtuose. Kiti studijuoja su mumis. Pažįstame grįžusius amerikiečių zonos Ragaleivius, grįžusius iš Vienos Burių, grįžusius iš Salten, būsimąjį inžinierių mechaniką Vladą Lėdą ir daugelį kitų. Grįžusieji iš Vakarų naudojami tokiose pat teisėmis, kaip visi kiti studentai, nes kiekvienas grįžęs į Tėvynę jaunuolis gali stoti į tą pačią aukštąją mokyklą, kurioje jis studijavo, tęsti ir baigti mokslus.

Šio Mūsų Kreipimosi Tikslas
Brangūs draugai! Kolegos lietuvių - studentai, išblaškyti po svetimus kraštus!

Mes rašome jums vedini kilniaus tikslu: papasakoti jums teisybę apie mūsų gyvenimą Tėvynėje ir tuo pačiu padėti jums apsispręsti dėl grįžimo į Lietuvą, kurią įvairūs fašistai, lietuvių tautos išdavikai spaudė ir žodžiu apdrabsto purvais.

Kolegos! Mes kreipiamės į jus, kurie dar neužmiršote gimtojo krašto, kurių širdyse dega meilė savo tautai ir Tėvynėi, kurie kas dieną ir kas valandą ilgitės tėviškės laukų ir pievų, kuriems Lietuva buvo ir pasiliko už vis brangiausia pasaulyje! Mes prašome jus, visų pirma, gerai apgalvoti ir apsvastyti viską, ką pergyvenote po karo pabaigos. Tada prisiminsite, kad jau penktuosius metus esate apgaudinėjami ir mulkinami. Jus apgaudinėja aršiausieji Lietuvos priešai, kurie prekiaavo mūsų Tėvynę prieš karą, okupacijos metu ir tebenori toliau prekiauti lietuvių krauju.

Dar ne per Vėlu
Jūs praradote beveik penkeris brangius metus! Jūs praradote penkeris jaunystės metus!

Ir tuo nėra ko stebėtis. Negi rūpi Biržiškai arba Kaišiui, Krupavičiui ir Sidzikauskui, visokiems kariniams nusikalbėjusiems ir hitleriniams batlai-

žiams lietuvių jaunimo, lietuvių-studentų likimas. Nei Lietuva, nei lietuvių tauta niekuomet nerūpėjo šioms savo kišenės "patriotams", išskyrus, veidmainingiems jėzuitams, renegatams ir degeneratams. Jiems rūpi, kad jų negrįžtumėte į Tėvynę, nes jūs esate ta vienintelė prekė, už kurią jie gali iškaulinti iš savo naujų šeiminių keletą skatikų.

Išsėmėkite, kolegos, kad ir tie šeiminiškai nėra kažkokios filantropai, kuriems rūpi lietuvių jaunimo ateitis. Jiems jūs esate tik gyva prekė.

Žinokite, kad jiems reikalinga tik jūsų jaunystė, jūsų sveikata, jūsų raumenys. Jūs jiems reikalingi kaip patarėjas mėsai visur, kur galima bus sukurstyti karo ugnį. Jūs nori nuvilioti į svetimus, tolimus kraštus tam, kad privirstų už ubago duoną dirbti sunkiausius fizinius darbus, o kai visos jūsų jėgos bus išsemtos, kai liksite be laiko pasenusiais paglegėliais, būsite išmesti į gatvę kaip iščiulptas vaisius.

Kolegos! 10.000 Tarybų Lietuvos studentų vardu kviečiame jus padaryti galą savo liūdnam likimui, išgelbėti savo jaunystę ir grįžti į Tėvynę. Jūs galite pasirinkti: pasilikti sveturi ir tapti svetimių vergais arba grįžti į Tėvynę ir tapti lygiateisiais Tarybų Lietuvos piliečiais.

Jūs galite pasirinkti: bernauti svetimiems vergavaldžiams arba vėl tapti pilnateisiais aukštųjų mokyklų studentais Tėvynėje.

Jūs galite išvengti pražūties svetimoje vergovėje ir sugrąžinti jaunystę, laimingą ateitį Lietuvoje.

Mes esame įsitikinę, kad pasirinksite teisingą kelią!

VILNIAUS IR KAUNO AUKŠTŲJŲ MOKYKLŲ STUDENTŲ ĮGALIOTI PASIRAŠE:
V. Augustauskas, L. Bružas, V. Butkevičius, R. Daugirdas, J. Erslovaite, J. Gaižauskas, J. Grigonis, J. Haškorytė, M. Janulevičius, P. Jonyaitė, V. Jurgelėvičius, S. Kadziulytė, V. Kanalevičius, K. Kaukas, J. Martišius, A. Medonis, I. Mikšytė, A. Ragauskaitė, A. Ramanaukas, V. Statulevičius, S. Šarkutė, J. Šmitas, P. Velykis, Č. Vikšraitis, H. Zabulėnas, A. Žiūraitis.
1950 m. kovo mėn.
Vilnius-Kaunas

Kenosha, Wis.

Gegužės 9 d. įvyko LLD 94-tos kuopos susirinkimas, kur tarpe kitų raportų buvo pateiktas platus raportas iš Vilnės šerininų suvažiavimo. Taipgi skaitytas laiškas iš Centro, kviečiantis prisijungti delegatus į LLD Suvažiavimą, kuris atsisbus pradžioje liepos mėn., Brooklyne.

Kadangi mūsų kuopos išdas mažas, tai nutarė nusiųsti delegatą, bet pasveikinti suvažiavimą su dešimke. Taipgi nutarė turėti sekantį kuopos susirinkimą rugsėjo mėn. ir pirmą proga pasitaikantiems rengti parengimą 8-tos apskritys naudai.

Užbaigimui šio sezono susirinkimų mūsų kuopos draugės moterys — Seklinskienė, O. Pakštienė, Borden ir Vaboličienė — pagamino puikų vakarienę: tik galia, kad nedaug narių teatsilankė į susirinkimą.

Kenoshetis.
Nulūžęs autobuso asiai, busas susidūrė su policijos auto Bronxe. Penki asmenys lengvai sužeisti.

SMAGUS BUVO ALDLD 2-ROS APSKRITIES PIKNIKAS

Vėsus, bet saulėtas sekmdienis. Šioj giedrioj dienoj, 14-toj gegužės, įvyko ALDLD Antros Apkritys plačiai per dienraštį Laisvės garsintas piknikas, Linden, N. J., Liberty Parke.

Dar tik antra valanda po piet, bet žmonių jau susirinkę daug. Susibūrę grupėmis, tvarko kas sau stalus piknikavimui, o Antanas Pavydis, prišinėja garšakablius, kad visi piknikieriai girdėtų jo orkestro melodijas.

Mūsų grupė susibūrė su Richmond Hill LDS 200 kuopos jaunuoliais veikėjais, Gene Sadausku, John Katinu ir kitais. Buvo tikrai malonu dalyvauti šių draugių jaunųjų būryje.

Kalbėjome apie LDS reikalus, daugiausia apie "būsimąjį" LDS Bowling Turnamentą ir 21 d. gegužės jaunųjų rengiamą bankietę. Po to draugiškų pasikalbėjimų ir linksmybių pasižadėjome vėl susitikti 21 d. gegužės, Liberty Auditorijoje, jaunųjų bankietę.

Abelnai piknikas buvo linksmas, bet publikos galėjo būti daugiau. Argi mes jau

pamiršom tuos garbingus patarimus per dienraščius Vilni ir Laisvę, kad šiais laikais, kai reakcija visu judėjimą, tai mes privalome daugiau dirbti ir rūpintis progresyvio veikimo pasiekimu?! Prisiminkime, draugai, koks būna lietuviškų pažangos priešiškų džiaugsmas, kai mūsų pareigai nepavyksta 100 nuosimčių.

Šiame piknike Laisvės štabo reprezentacijos nemačiau. Nemačiau nė ALDLD Centro atstovybės. LDS Centro tro sekretorius J. Siurbas išdėstė J. Weiss buvo pikniko ir jiems priklauso pagyrimas. Panašiuose, taip sakant, vietiniuose parengimuose pasirodymas centralinių organizacijų komiteto narių turėjo didelę svarbą — ūpo pakeliamu. Verčiau parengimus rengti rečiau, bet rūpestingiau prisirengti dėl pilno pasiekimo. Tokiuose parengimuose galima gauti būtinoms reikalingas aukų ir naujų narių mūsų organizacijoms. Šiame piknike būtų tik bent trumpa programa.

Kazys Darbininkas.

CHICAGOS ŽINIOS

Eina Delegatų į Seimus Rinkimas

Šiuo tarpu Chicagoje eina LDS ir LLD kuopų susirinkimuose delegatų rinkimas tu organizacijų seimams. LDS seimas atžymės 20 metų šios organizacijos sukaktį, LLD seimas atžymės 35 metų sukaktį šios organizacijos.

Kaipo į jubiliejinis seimus reikėtų daugiau delegatų iš Chicago.

Net ir pačios didžiausios LDS 53 ir LLD 19 kuopos išrinko vieną du, kita tris delegatus ir tuos pačius į abu seimus.

Organizacijų centrai, man rodos, per mažai kalba apie taip svarbius seimus. Rep.

Išrinko Delegatus į LLD Suvažiavimą

Lietuvių Literatūros Draugijos 19-ta kuopa išrinko Petra Šolomską delegatu į nacionalinį suvažiavimą, kuris įvyks Brooklyne. G. Montvilas ir L. Prūseika taip pat gaus kuopos įgaliojimus, nes jie tuo laiku bus Brooklyne, kaip Lietuvių Darbininkų Susivienijimo Seimo delegatai.

K. Matukaitis prirašė keletis naujus narius. LLD 19 kuopa šiame jubiliejiname vajuje iš viso gavo 14 naujų narių.

Pasibaigus mitingui ir L. Prūseikai patiekus pluoštą atsiminimų apie LLD praeitį, įvyko draugiškas pobūvis.

Tyrinės Du Policijos Kapitonus

Crime Commission patiekė savo raportą apskrities grandžiūrei apie graftą ir papirkėjimus Chicagoje. Du policijos kapitonus, taipgi daugelis policistų bus tyrinėjami.

Grand džiūre sako esanti patenkinta geru, detališku komisijos raportu.

East Chicago policijos distrikto kaltinamas surinkimo \$720,000 už protekciją taverams, kurie nesilaiko patvarkymų ir abelnai už protekciją.

Abu policijos kapitonus teisinasi. Įtartas kolektočius irgi teisinasi.

Tos policijos distrikto kapitonas Harrison sako, jis nuolat raportavęs policijos komisijai iš savo distrikto ir majorui Kennelly ir gavęs komplimentų už geras raportus. Crime Commission tačiau turi skirtingą raportą. R.

Worcester, Mass.

MIRE M. SKRALSKIENE

Gegužės 15 d. 3 v. p. p. mirė Marijona Skralskienė, gyvenusi Cherry Valley, Worcesterio priemiestyje. Ji turėjo aukštą kraujo spaudimą ir mirė greit po lengvo sukrėtimo.

Velionė Skralskienė gimė Panevėžio apskrityje, turėjo apie 60 m. amžiaus. Į Ameriką atvyko 1909 metais. Paliko liūdėsį vyrą Petrą Skralskį, dukrą Aleną Bogdienę ir sūnų Edvardą Skralskį.

Marijona Skralskienė-sesuo inžinieriaus A. P. Gabrėno, gyvenančio Trenton, N. J.

Kai tik ji susirgo, tuojau buvo telefonu apie tai pranešta jos broliui Gabrėnui, kuris skubėjo vykti čion, tikėdamasis ją dar gyvą pamatyti. Bet... nesusėjo. Atvykęs, rado sesutę negyvą.

Taigi jos mirtis labai sukrėtė ne tik šeimą, o ir inžinierių brolių.

A. P. Gabrėnas sako: —Marijona buvo laisvų pažiūrų moteris. Kiek jai jėgos ir supratimas leido, sekė progresyvią judėjimą, skaitė progresyvią spaudą. Ji buvo vargo duklė ir darbininkų draugė,—ne iš knygų ir ne iš teorijų, bet iš praktiško patyrimo ir vargdienio darbo žmogaus gyvenimo ji savo orientaciją sėmė... Gal vėliau aš pats apie ją plačiau parašysiu...

Inž. Gabrėnas užmokėjo Laisvės prenumeratą ir auką dienraščiai — viso \$15.

—Tai paskutinė sesutės prenumeratą už dienraštį Laisvę,—sakė jis.

(Laisvės redakcija reiškia nuoširdžią užuojautą velionės Marijonos Skralskienės likusiai liūdėsį šeimai, broliui inž. Gabrėnui, giminėms ir draugams. Lai būva jai lengva šio krašto žemė.—Red.)

Pajieškojimai

Aš esu 55 metų amiaus, turiu savo stubą ir biskį įplauką, noriu sirasti apsidėmimui moteriškę, nescenę kaip 50 metų amiaus. Prašau rašyti: L. Zaldarė, 1771 N. W. 16th St., Miami, Fla. (91-95)

J. J. Kaščiūčius, M. D.

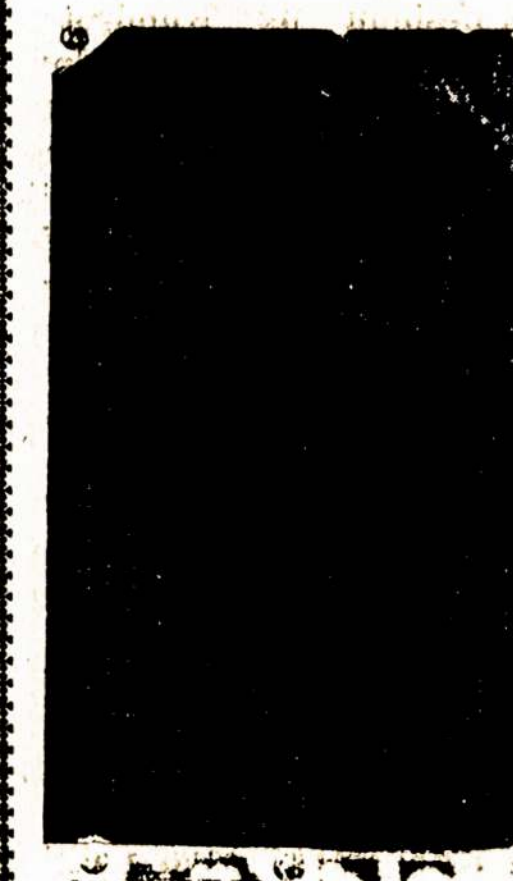
530 Summer Ave.
NEWARK 4, N. J.
Humboldt 2-7964

Namų Savininkams

Mes namus taisome, pentiname iš lauko ir vidaus; taisom stogus, gatarus ir kaminius. Nesvarbu kaip toli ir kaip didelis ar mažas darbas. Reikale parašykite atvirutę arba telefonuokite:

John Petrus, 131 Pond St., Randolph, Mass. Tel. Ra 6-1177-J.
So. Bostono ofisas, 409 Broadway, Room 4, nuo 5-7 vakarais.

CHARLES J. ROMAN

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime modernišką patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermininė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St.
Philadelphia, Pa.
Tel. Poplar 4110

5 pusl.—Laisvė (Liberty, Lith. Daily)—Šeštad., Geg. 20, 1950

Auburn, Me.

LDS 45 kuopos susirinkimas įvyko 7 d. gegužės, pas J. M. Tamošiūnus. Narių atsilankė mažai, tai labai negerai, kad nariai neateina į susirinkimus.

Susirinkę darbą atliko, kaip galėjo. Pildomosios Tarybos balsavimai apsvastyti, atlikti ir pasiųsti į centra. Delegatai į Seimą nerinkome, nes tolima kelionė, o liuosnorių nesirado. Buvo svarstytas reikalas padidinti narių duoklių po 5 centus į mėnesį lėšų fondui. Nariai balsavo prieš. Jie stoji, kad "Tiesa" būtų leidžiama tik kartą į mėnesį. Dabar ligonių kuopoje nesiranda — visi sveiki. Taip ir reikia.

Mykolo ir Onos Byronų viešatinė dukra Mildred suėjo į gyvenimo porą su Stanley Currie. Mildred yra baigusi Lewiston aukštesnį mokyklą ir Maine Universitetą. Merginos tėveliai išskėlė puikias vestuves; jaunavedžiams įteikė dovanų automobilį.

Linkiu jaunavedžiams daug laimės jų šeimyniškame gyvenime, o jaunavedės tėveliams dar daug metų gyvenimi!

A. Apšėigienė.

Kongresas "neranda" pinigų kovai prieš vėžį

Washington. — Jungtinių Valstijų Kongresas palaidojo siūlymą paskirti pinigų tyrinėjimams, kaip apsisaugoti nuo vėžio ligos bei gydytis nuo jos. Tas pats Kongresas, skiria apie 23 bilionus dolerių karinėms išlaidoms per metus namie ir užsienyje.

PEIST LANE DRUGS, Inc.

405 So. 4th Street
Cor. Hewes St.
Brooklyn, N. Y.

Visoki vaistai, kosmetikai, kūdikiams reikmenys, įvairūs daiktai, ligonių kambarių reikmenys — už geriautį žemas kainas.

Receptų Specialistai:
MAX PEIST, Ph. G.,
EDWIN LANE, Ph. G.
Tel. EVergreen 7-6888

Matthew A. BUYUS

(Buyauskas)
LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.

MArket 2-5172

New Yorko ir Apie linkės Žinios

Jie Išvažiuos su "Nesusipratimu"

Būriams sporto mėgėjų atvykstant į Richmond Hill, New Yorką iš kitų miestų, būrys brooklyniečių, Liaudies Teatro aktorių - mėgėjų, tarpe jų ir kai kurie geri bolininkai, išvažiuos į Hartfordą šį sekmadienį. Išvyks ne dėl išdykumo, bet ten suvaidinti veikalą "Nesusipratimas." Hartfordiečiai ir bendrai Connecticutiečiai turi kokią laukia, mūsiškiai neapvils.

Tarp Lietuvių

Beatrice Brady (Briedienė), Klemenso žmona, išėjo į Madison Park Hospital, Kings Highway ir 26th St., Brooklyn, pasiduoti operacijai ant "tumor". Operuos gegužės 20-tą. Žinia telefonu pranešė sesers dukterė Misevičiūtė. Linkime sėkmingai pergyventi operaciją ir greit pasveikti.

Mirė Mrs. Kaiza, muzikantė žmona. Liko liūdėsyje vyrai, sūnus ir dukterė. Vaikai abu jau pilni metų. Laidotuves prižiūrėjo Šalinskas.

Serga Frank Šalaviejus

Plačiai New Yorko apylinkėse žinomas siuvimo kontraktorius Frank Šalaviejus sunkiai serga, randasi ligoninėje. Jis jau nesitiki pilnai atgauti savo sveikatą, tad likviduoja ir savo dirbtuvę.

Frank Šalaviejaus dirbtuvė yra didelė, daro nuo 800 iki 1,000 koutų į dieną. Dirbtuvė yra paskelbta pardavimui.

Karo metu buvo daug vargo siuvėjų kontraktoriams. Trūko darbininkų, trūko medžiagų, negalėjo gauti mašinerijos, tai savininkus rūpesčiai suvargino. O Šalaviejai kare neteko sūnaus. Kaip Mrs. Šalaviejiene išsireiškė, tai ir tas žymiai prisidėjo prie Šalaviejaus sveikatos paskrimo.

JUOKSITĖS KAIP PAKVAISĖ!

Matysite KOMEDIJA! AVANTICRA! SOKIUS!

"A Ticket To Tomahawk"
TECHNI-SPALVOMIS

Žvaigždė: DAN DAILEY ANNE BAXTER

ir scenoje: KEN MURRAY ir jo "TELEVISION REVIEW" RUBY KEELER "Dances Again"

ROXY 7th Ave. ir 50th St.

ŽMOGŽUDYSTĖ! LOKESTIS!

SLAPTYBĖ! HUMPHREY BOGART savo geriausia

"In A Lonely Place"

su Gloria Grahame

Dar ir puikių asmenų vaidinimai scenoje.

PARAMOUNT Times Square

FORTUNO GALLO perstato SAN CARLO OPERA

TIKRA MUZIKALŲ POKIL! LA BOHEME-Sekm. vkr. Geg. 21 LA TOSCA-Pirm. vkr. Geg. 22 CAVALLERIA IR PAGLIACCI

Antr. vkr. Geg. 23 BARBER OF SEVILLE—Treč. vkr. Geg. 24

LA TRAVIATA—Ktvr. vkr. Geg. 25 FAUST—Penkt. vkr. Geg. 26 IL TROVATORE—Ššt. vkr. Geg. 27

Nebraugios Kainos nuo \$1.50

CENTER THEATRE 49th Street ir 6th Avenue Vkr. vaidinimai 8:20.

SVEČIŲ TURESIMA IŠ CHICAGOS IR IŠ EILĖS KITŲ MIESTŲ

Ar Jau Turi Bankieto Tikietę?

LDS Bowling Turnamento rengėjai praneša, jog jau užtikrintai atvyksta būriai ir grupės geriausių bolininkų iš kitų miestų. Jie visi, aišku, dalyvaus turnamento užbaigai suruoštame bankiete gegužės 21-mos vakaro 6 val., Liberty Auditorijoje, Atlantic Ave. ir 110th St., Richmond Hill.

Pasiteiravus LDS Centro raštinėje, Anė Yakštienė informavo, jog iš Detroito atvyksta 16 žmonių du vyrų tymai, vienas moterų.

Iš tolimojo Illinois atvyksta: iš Chicago 8, iš Rockfordo du.

Iš Clevelando atvyks 3. Antanas Vasaris, futrų par-

duotuvės biznierių iš Brockton, Mass., atvyks į bankietę su 4 savo draugais.

Bridgeportas atsiunčia 5 asmenis (vieną tyimą).

Elizabeth, N. J., bowlingo turės 14 žmonių, o bankiete gal ir daugiau.

Pavėlavusieji pranešimai, daleistina, ateis jau laikraščiai išėjus į svetį. Greta to, pasveikinti bolininkus atvyks ir ne bolininkai iš visos plačios Richmond Hill-New Yorko apylinkės, tad galima tikėtis daug svečių iš toliau, kurie, be abejojimo, taip pat norės pasimatyti su mumis. Tad—

Pasimatysime su mūsų broliškos organizacijos — Lietuvių Darbininkų Susivienijimo — sportininkais gegužės 21-mą, Liberty Auditorijoje.

ROBESONAS DAINUOS GARDENE IWO MASINIAME MITINGE

Garsusis dainos artistas ir liaudies teisių gynėjas Paul Robeson dainuos darbininkų

PAUL ROBESON

ir liaudies savišalpos organizacijos (IWO) masiniame mitinge šio šeštadienio vakarą, gegužės 20-tą, Madison Square Gardene, 50th Street ir 8th Ave., New Yorke.

Masinis mitingas yra rengiamas paminėti organizacijos 20 metų sukaktį ir atsakyti tiems žiauriams, neteisėtiems puolikams, kurie norėtų nuo darbininkų net savišalpos teisę atimti.

Greta Robesono, dainuos 500 balsų choras, šoks Radiševio ir tautinių sekčių šokėjų grupės. Kviečia visus. Tikietas \$1.20 ir \$2.

KRIAUCIAI, BŪKITE ATSARGŪS!

Artinasi lietuvių kriaucių skyriaus delegato rinkimas. Gegužės (May) 24 d. įvyks susirinkimas 11-27 Arion Pl., Brooklyn, unijos svetainėje. Pradžią 7:30 vakaro. Jis bus iliesti vien tik unijos nariai, su unijos ir su Social Security Act kortelėmis.

Gerbiamieji kriaučiai ir kriaučkos, būkite atsargūs! Numeskite tą vakarą į šalį savo naminus reikalus, dalyvaukite minėtame susirinkime laiku, nes bus nominacija lietuvių skyriaus delegato, užde- jimas kandidatų ant baloto. Tas bus svarbu. Kuris taps užde- jimas ant baloto šio susirinkimo balsavime, už jį galėsime balsuoti balotais (jį galutinai išrinkti) pabaigoje birželio mėnesio.

Pas kriaučius dabartinį laiką vyksta negražūs paskalai, propagandos. Veikiausia, kas nors tikisi ateičiai pasidaryti politinio kapitalo bandymu išmesti iš delegatystės dabartinį delegatą Kundrotą. Kalba nepalikti jį trečiams metams.

Aš nesimu už Kundrotą, dabartinį delegatą, kalnų vartyti. Jis buvo, yra ir bus toks — tautininkiškų ir katalikiškų pažvalgy. Pas jį kairumo nerastum nei su žiburiu. Bet tas ir nesvarbu. Mums, kriaučiams, svarbu yra toks žmogus, kuris kariauja už uniją ir unijos narius. Nepaisant, kokių jis gali būti pažvalgy, savo politikus unijon neneša, prievarta nebruka unijistams. Tokiu yra Kundrotas.

Jeigu prisitinsime praeitį, žinome, jog delegatų per trejus metus buvo žmogus, kuris ėmė iš unijos algą, o unijos ofise sėdėdamas savo politinius darbus dirbo. O visiems kriaučiams jau yra žinoma, jog tas pats žmogus dabar tapo suspenduotas metams

laiko už nešvarią politiką ir unijos draskymą. Ir tokiame praityje leidome išbūti delegatų trejus metus.

Tai kodėl negalėtų trečiuosius metus pasilikti Kundrotas, kuris teisingai ir sąžiningai, be jokių politinių užsikabinėjimų, patarnauja vi siems lygiai. Arba ir bile kuris kitas žmogus, kuris teisingai unijoje dirba, irgi galėtų būti 3 metus. Kadangi mes, lietuviai, kas metai turime delegatų darbuotės peržvalgą, tai galime prašalinti ir už metų laiką.

Taigi, visi, kurie girdite tokią negražią propagandą, kad vienam asmeniui valia delegatų išbūti trejus metus, kitam ne, pagalvokite gerai ir teisingai: kas bus, jeigu tokioje nedarbo pavietėje pradėsime politiniais pagaliais vieni kitus tašyti? Bus blogai mums patiems, bus bloga ir naujam užėjus delegatų vieta.

Tad, gerbiamieji kriaučiai ir kriaučkos, turite gana gerai pagalvoti. O pagalvoję jūs pripažinsite, kad Kundrotas turėtų dar vienerius metus pabūti delegatu. Gal dalykai pas kriaučius pagerės, tad tie vieneri metai bus visai trumpi.

J. S.

New Yorko Press Assistant Unijos Lokalas 23-čias pasirašęs sutartį su Printers League. Gaus po \$3 savaitėi algos priedo ir dar po \$1 at-einančio sausio 1 d. Paličėia 2,300 darbininkų įvairiose ša-puotėse.

Nathan Heims, už kelių dienų planavęs vestis, užsimušė nušokęs nuo George Washing-ton tilto, bet ne iš baimės vestis, o dėl to, kad kitas są-skaitininkas įkliuvęs ir galė-jęs jį įklijdyti dėl finansinių išekvojimų.

Jeigu Pasibels į Jūsų Duris

Tai nebus "nosų" rokuoto-jai, bet taikos ir jūsų gyvy-bės saugotojai. Tie žmonės, kurie šiomis dienomis pasi-belstų į jūsų duris nešini po-piera ir plunksna rankose, bus rinkėjai parašų už taiką.

Brooklyne nori surinkti 25,000 parašų viena diena šeštadienį, 20-tą. Rinkis visokiais būdais. Vienu tu bus keliau-jantis karavanas, kuris susto-dinės ant gatvių, kampų, su kalbėtojais, su būriu parašų rinkėjų. Po miestą važinės bent trys tokie karavanai. T.

FILMOS-TEATRAI

Opera Populiariomis Kainomis
Bile kas, kuris dar šiek tiek užsidirba ar bent tebeįgauna bedarbio čekutį (jeigu jo ne-laukia būrys alkanų vaikų), galėtų pamatyti - girdėti ope-ros Center Theatre, Rockefeller Center. San Carlo Opera Co. atvykus į New Yorką po-rai savaičių. Opera — pats gražiausias dainos ir vaidybos menas.

Trupę turi gerų aktorių sa-vų, gastroliuoja jau 39-ti me-tai. Šiemet pirmu kartu dai-nuoti New Yorko pasiskolino La Scala operos, Milane, va-dovaujantį baritoną Piero Gueffi.

Pradėjus vaidinti gegužės 17-tą, baigs 30-tą (Decor-ation Day).

Vaidina kas vakarą, o sek-madieniais ir po pietų. Įžan-ga darbo dienomis \$1.50 iki \$2.40, šeštadieniais ir sek-madieniais iki \$3.

Pirmiaisiais vakarais statė "La Traviata," "Aida," "Ma-dama Butterfly."

Gegužės 20 statys "Car-men," o sekmadienį, 21-ma, po pietų "Rigoletto," vakarą "La Boheme."

Ateinančią savaitę, prade-dant gegužės 22-ą, vaidins "La Tosca," "Cavalleria Rusti-cana" ir "Pagliacci," "Barber of Seville," "La Traviata," "Faust," "Il Trovatore."

Kitą sekmadienį, 28-tą, po piet statys "La Boheme," o vakarą "Carmen."

Gegužės 29-tą vaidins "Ma-dama Butterfly," o antradienį, 30-tą (paskutinis pastaty-mas), "Aida."

Roxy Theatre

Gegužės 19-tą, penktadienį, pradėsimoje naujoje pro-gramoje rody's 20th Century-Fox technispalvė komedija "A Ticket to Tomahawk," su Dan Dailey ir Anne Baxter. Scenoje komiko Ken Murray spektaklis "Television Re-view," kuriame vaidina nema-ža grupė gerų aktorių.

New Yorko Paramount

Pradėjo rodyti "In a Lone-ly Place," su Humphrey Bo-gart ir Gloria Grahame žvaigždėse. Ir yra dainų ir vaidybos aktai scenoje.

Brooklyno Paramount

šeštadienį pradės rodyti "No Man of Her Own," žvaigždėse Barbara Stan-wyck ir John Lund. Antrąją rody's "Joe Palooka in Hum-phrey, Take a Chance."

Carnegie Hall Koncertai

Kas vakaras, išskyrus sek-

RICHMOND HILL BARGENAI

Si biznio nuosavybė turi dvi pa-talpas krautuvėm, ant viršaus 6 kambariai. Taipgi didelis attic.

Garu apšildomas — aliejum. Lotas 50x100. Rėlikia patalysmų. Prasmoji kaina \$8,500.

HAWKINS REALTY CO. 111-12 101 Ave. Richmond Hill, N. Y. Telefonas Virginia 9-0813 (92-100)

madienius Carnegie Hall, New York, tebevykdomi taip vadinami "Carnegie Pops" — lengvieji koncertai. Jie, ta-čiau, yra lengvi ne programos turiniu. Programose dalyvauja jau gerokai pakilę dainos-muzikos žmonės. Lengvumas tame, kad svečiai gali, jei no-ri, sėdėti prie stalų, klausy-damiesi programos įsigerti ar užkandžiauti.

Tikietai prie stalų po \$3, tik sėdynėms nuo \$1.20 iki \$2.40 (taksai įskaityti).

Šių koncertų sezonas baigsis gale gegužės.

Majoras O'Dwyer buvo pa-kviestas kalbėti Amalgamei-tų siuvėjų konvencijoje, Cle-velande.

PARDAVIMAI

WOODHAVEN. Tiesias 7 kambarių apartmentas. Moderniški įrenginiai.

2 seimam 13 kambarių, alie-jum apšildomas, 2 karam garažas. Kaina \$10,850.

EAST NEW YORK. 12 kambarių, tušti, 3 seimam mirinis namas, 17 kambarių su maudynėmis. Kaina \$3,750; įnešti \$1,500.00.

ZINIS, telefonokite: EV. 4-3487, REPublic 9-1506 (93-95)

Parsiduoda vyriškų rūbų siuvimui dirbtuvė. 40 siuvamųjų mašinų, 20 prosavojamųjų mašinų ir daugelis kitokių mašinų. Pilnai moderniškai įrengta dirbtuvė. Parduodama už labai pereinamą kainą. Galima pa-siūti nuo 800 iki 1000 kavalų rū-bų į savaitę. Pardavimo priežastis — savininko nesveikata.

Prašome kreiptis: Frank Sulivan, 257 Varick St., Brooklyn, N. Y. Agento telefonas: EV. 7-1241. Savi-ninko: OL. 8107.

Dirbtuvė dabar yra uždaryta. Tad šaukite ant telefono dėl paro-dymo. (94-98)

GERIAUSIS

INSURANCE IR REAL ESTATE

Patarnavimas pas **ORMAN & MICHELSON**

111-15 JAMAICA AVE. Richmond Hill 18, N. Y.

Telefonai: Virginia 9-0842 ir Virginia 7-4111

S. S. Lockett, M. D.

GYDYTOJAS
223 South 4th Street BROOKLYN, N. Y.

Valandos: 1—2 dienom: 6—8 vakarais Ir Pagal Pasitarimais

Telefonas EVergreen 4-0203

EGZAMINUOJAM AKIS RASOME RECEPTUS DAROME IR PRITAIKOME AKINIUS

Drs. Stenger & Stenger

Optometristas
394-398 BROADWAY BROOKLYN, N. Y. Tel. ST. 2-8342

SHALINS

(Shalinskas)
FUNERAL HOME
84-02 Jamaica Ave. (at Forest Parkway Station) Woodhaven, N. Y.

Suteikiam garbingas laidotuves Kopyklias suteikiam nemokamai visose dalyse miesto.

Laidotuvių Direktoriat:
F. W. Shalins-J. B. Shalins Tel. Vrginia 7-4499

Prakalbos ir Dainos

Ruošiamos Dariaus-Girėno paminklo statymo reikalų, bus aiškinama paminklo vie-tos klausimas ir jo išvaizdos leidimas iš New Yorko mies-to.

Kalbės prof. Juozas Pajau-ris, lakūnas J. Kumpikas, komiteto nariai, adv. S. Brie-dis ir kiti.

Dainas pildys: Harmonijos Ansamblis, vad. Violetos Tam-kiūtės - Pranskus. Pramoga įvyks gegužės (May) 21 d., Lietuvių Amerikos Piliečių Klubu salėj, 280 Union Ave-nue, Brooklyne. Pradžią 3 val. po pietų. Visus nuošir-džiai prašome atsilankyti.

Paminklo Statymo Komitetas.

Traileriniam sunkvežimui paslydus ir atsistojus skersai kelui, važiuotė Harlem tiltu buvo sulaukyta arti porą va-landy.

Valdinis saugumo skyrius

savo raportuose sako, jog 13 nuošimčių auto nelaimių ant kelio įvyksta dėl sugedusio mechanizmo, ne dėl blogo vairavimo. Dėl to pataria laikas nuo laiko patikrinti veikmę stabdžių, padangų, lempų, veidrodžių ir kitų sau-gumui svarbių mašinų dalių.

REIKALAVIMAI

REIKALINGAS KALVIS
NUKALIMUI CUTTING DIES SU SIEK TIEK PATYRIMO arba NORINTIS MOKYTIS Kreipkitės: JOHN DEWEN-GUMBS DIE CO. 403 Broom St., New York 13, N. Y. (91-95)

PAJESKOJIMAI

Aš esu 45 metų amžiaus ir paieš-kau išteikėjimui pasiturinčio vyro, patogiam gyvenimui, amžiaus nuo 50 ar viršaus metų. Prašau rašyti anglų kalba, nes aš lietuviškai ne-moku skaityti. Rašydami adresuokit: T. S., 110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y. (86-96)

REPUBLIC BAR & GRILL

Savininkas
IGNAS SUTKUS
Patogi vieta pasiūnekučiuoti, užkasti ir pagaliau burnelę išmesti, sulig savo skonio pasirinkto

LIKERIO, VYNO ar ALAUS
Pas Igną Sutkų visada rasi sau pažįstamų
492 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Kampas Union Ave. ir Hooper Street.

Telefonas
EVergreen 4-8969

JOSEPH BALTAITIS

BAR & GRILL
518 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Geri Valgiai laukia jūsų visada
DEGTINĖS, VYNAI IR ALUS
Atskiras Kambarys Grupėms ir Seimoms
Telefonas
EVergreen 4-9407 **TELEVISION**
SHUFFLE BOARD

TONY'S

UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
Gerai Patyrę Barberiai

Dr. A. Petrika

DANTU GYDYTOJAS
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
Valandos:
9—12 ryte; 1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta

Petras Kapiskas

PALAIKO
Bar & Grill
DEGTINĖS, VYNAI
IR ALUS
32 TEN EYCK STREET
Brooklyn, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-8174

MATTHEW P. BALLAS

BIELIAUSKAS, LAISNIUOTAS GRABORIUS
FUNERAL HOME
ALBERT J. BALTON-BALTRONAS, Manager
(Laisniuotas Balsamuotojas)
Lifūdesio valandoje kreipkitės pas mus Patarnavimas bus užtikrintas ir už prieinamą kainą
Pulcial įrengtos Dvi Kopyčios, Duodamos Mylimiems Pasirvoti Dovanai
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

6 pusl.—Laisvė (Liberty, Lith. Daily)—Šeštad., Geg. 20, 1950